№ 83 (3926)
24 кастрычніка 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*
Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

УЧОРА

Як стаць геніем?

Аляксандр Лукашэнка ўчора задаваў пытанні, за адказы на якія трэба даваць Нобелеўскую прэмію: "Ці ёсць у вас ідэі, героі, творы, якія могуць зацікавіць чалавека XXI стагоддзя? У чым прычына таго, што за мінулыя 20—30 гадоў так і не з'явіліся сучасныя Война и мир", Поднятая целина"?.."

Мерапрыемства анансавалася як сустрэча з пісьменнікамі, але на самай справе яе можна назваць сустрэчай з прадстаўнікамі творчай інтэлігенцыі, бо прысутнічалі і прадстаўнікі тэатра (напрыклад, Мікалай Пінігін), і прадстаўнікі кінематографа (Аляксандр Яфрэмаў). Напэўна, упершыню на размову да кіраўніка дзяржавы былі запрошаны не толькі праўладныя дзеячы, але і прадстаўнікі Саюза беларускіх пісьменнікаў, а таксама ПЭН-цэнтра.

Пытанні, якія задаваў Аляксандр Лукашэнка, былі ў нечым наіўнымі, але ў нечым і справядлівымі. "У жыцці нашага народа літаратура заўсёды была сродкам пазнання свету і выхавання асобы. Нездарма паэзія і проза Купалы і Коласа, Багдановіча і Мележа, Караткевіча і Быкава з'яўляюцца крыніцай нацыянальнага гонару многіх пакаленняў беларусаў. Чаму найвышэйшая планка, паднятая нашымі вялікімі пісьменнікамі, не адпавядае сённяшняму стану літаратурнага працэсу?" — напрыклад, запытаў Лукашэнка.

Пытанне слушнае. На аўтарытарную палітычную сістэму, якая існуе ў нашай дзяржаве, усе праблемы спісваць нельга. Хаця б таму, што зусім не дэмакратычныя савецкія часы нараджалі нобелеўскіх лаўрэатаў па літаратуры. Дарэчы, і ў апошнія гады беларусы не раз прэтэндавалі на Нобелеўскую прэмію і нават былі ў ліку фаварытаў на яе атрыманне. Сярод намінантаў на Нобелеўскую прэмію былі Васіль Быкаў, Алесь Разанаў, Рыгор Барадулін, Уладзімір Някляеў, Святлана Алексіевіч, што сведчыць пра належны ўзровень беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай. Вось толькі нельга не звярнуць увагу, што ўсе гэтыя людзі не мелі ад дзяржавы ні фінансавай, ні маральнай, ні нейкай іншай падтрымкі. Мала таго, ад роднай дзяржавы яны атрымлівалі толькі праблемы, а часам — адкрытае зневажанне.

Больш падрабязна пра тое, як прайшла сустрэча Аляксандра Лукашэнкі з літаратарамі і ці з'явіцца калі-небудзь наша "Поднятая целина", чытайце ў наступным нумары "Народнай Волі".

Ірына МАЛЬЦАВА.

ЗНАЁМЦЕСЯ

«Цень» прэзідэнта

Аляксандр Лукашэнка прызначыў **Віктара ШЫНКЕВІЧА** кіраўніком службы бяспекі прэзідэнта. Яго прозвішча было вядома некаторым дэпутатам Вярхоўнага Савета 13-га склікання, калі ён кіраваў аховай спікера **Сямёна ШАРЭЦКАГА**. Менавіта тады дэпутаты выступілі супраць Лукашэнкі і ледзь не абвясцілі яму імпічмент. Дэпутаты з атачэння Сямёна Шарэцкага кажуць, што Шынкевіч нічым асаблівым не вызначаўся і таму пра яго нічога сказаць не могуць. Бачылі, але каву з ім не пілі і ніякіх размоў не вялі.

Шмат часу Шынкевіч кіраваў службай, якая адказвала за бяспеку месцаў, куды з паездкамі накіроўваўся Аляксандр Лукашэнка.

Сам кіраўнік краіны сказаў, што было некалькі кандыдатур на месца начальніка яго аховы.

"Напэўна, ведаеце, што нехта разглядае гэта як добрае, удалае, цёплае месца, не разумеючы таго, куды ён ідзе, некаторыя проста хочуць паспрабаваць сябе на гэтай пасадзе. Перада мной былі два моманты: прызначаць чалавека з боку, каб страсянуць тым самым Службу бяспекі, ці ж пакінуць чалавека, які доўгі час праслужыў у Службе бяспекі, добра яе ведае, каб яму не даводзілася вывучаць яе, уключацца дадаткова ў службу і тым самым губляць час. Як разумееце, часу ў нас няма, каб разгойдвацца, у нас хапае мерапрыемстваў, дзе трэба і забяспечваць бяспеку прэзідэнта, і вырашаць іншыя пытанні, якія ляжаць на Службе бяспекі", — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

У выніку кіраўнік Беларусі спыніўся на апошнім варыянце. Так што ўзрушэнняў не чакаецца, хаця Аляксандр Лукашэнка сказаў, што ў яго ёсць "маса пытанняў да Службы бяспекі прэзідэнта".

Пра палкоўніка Віктара Шынкевіча вядома, што ён нарадзіўся ў 1960 годзе ў вёсцы Кромавічы Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці. У 1982 годзе скончыў Беларускі тэхналагічны інстытут, у 1987 годзе — Вышэйшыя курсы КДБ СССР, у 2002-м — Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. З 1986-га па 1995 год працаваў на розных пасадах у органах КДБ. З 1995-га — у Службе бяспекі Аляксандра Лукашэнкі. Апошнія 7 гадоў быў намеснікам кіраўніка. Узнагароджаны дзяржаўнымі ўзнагародамі, у тым ліку ордэнам "За службу Радзіме" III ступені.

Раней Службу бяспекі Аляксандра Лукашэнкі ўзначальваў палкоўнік **Андрэй Уцюрын**. Ён нарадзіўся ў расійскай Пензе, скончыў Саратаўскае вышэйшае ваеннае каманднае вучылішча МУС Расіі. У 1992 годзе прыехаў у Беларусь. Служыў у "Алмазе", паводле інфармацыі з некаторых крыніц — некаторы час у сумнавядомай "брыгадзе Паўлічэнкі", аднак ужо ў 1995 годзе апынуўся ў Службе бяспекі прэзідэнта. Хутка зрабіў кар'еру і цяпер прызначаны намеснікам дзяржсакратара Савета бяспекі.

КАДРЫ

Уладзімір ГАНЧАРЫК, былы кіраўнік Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі:

«Як жылі прафсаюзы ціха-мірна, так і будуць жыць»

У Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі новы кіраўнік. Замест Леаніда Козіка арганізацыю ўзначаліў Міхаіл Орда. Што вядома пра новага прафсаюзнага лідара? Ці трэба спадзявацца, што з яго прыходам афіцыйныя прафсаюзы ўрэшце будуць выконваць тую ролю, якая ім прадпісана па азначэнні — бараніць правы работнікаў перад працадаўцамі?

Міхаілу Орду 48 гадоў. Але ў яго службовай біяграфіі ўжо досыць высокіх пасад. Двойчы абіраўся дэпутатам Палаты прадстаўнікоў, быў сакратаром Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі. А пачынаўся ягоны ўзлёт з работы слесара ў калгасе "Расія" Дзятлаўскага раёна. Паводле адукацыі Міхаіл Орда ветэрынар, скончыў Расійскую акадэмію дзяржаўнай службы пры прэзідэнце Расіі.

Да прафсаюзнага руху Орда ніколі не меў ніякага дачынення. Але гэтая акалічнасць не перашкодзіла членам Савета ФПБ прагаласаваць за ягоную кандыдатуру. Як заўважыў лідар Беларускага кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў **Аляксандр Ярашук**, здзіўляцца няма чаму, бо *"выконвалі волю і панскі капрыз Лукашэнкі"*.

Тым не менш вакол гэтага прызначэння ўзнікла нямала пытанняў. Чаму раптам вярнулі ў абойму, можна сказаць, на дзяржаўную службу Міхаіла Орду? Апошнім часам ён займаў не самую адказную пасаду — кіраўнік Прадстаўніцтва Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы ў Мінску. Сюды часцей адпраўляюць "служыць" чыноўнікаў-пенсіянераў. У Прадстаўніцтве маюць пасады былы міністр па падатках і зборах Ганна Дзейка, кіраўнік прэзідэнцкай канцылярыі Уладзімір Мацвяйчук, віцэ-прэм'ер Іван Бамбіза і іншыя.

— Дзівіцца няма чаму. Гэта заканамерная паслядоўнасць, — каменціруе новае кадравае прызначэнне былы кіраўнік Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі **Уладзімір ГАНЧАРЫК**. — *Аўтарытарныя рэжымы бяруць пад свой кантроль усе самыя масавыя арганізацыі краіны. Мы, праўда, яшчэ не дайшлі да таго, як у адной з рэспублік Сярэдняй Азіі, дзе міністр працы выконвае функцыі старшыні федэрацыі прафсаюзаў. Але тым не менш кіраваць ФПБ, якая налічвае сёння больш за 4 мільёны чалавек, дазваляюць толькі чалавеку сістэмы. А Міхаіл Орда менавіта такі і ёсць: быў дэпутатам, лідарам БРСМ. Арганізатарскімі якасцямі ён, відавочна, валодае. Але апынуўся, на мой погляд, перад складаным выбарам.*

З аднаго боку, яму трэба прыслухацца да таго, што робіцца ў працоўных калектывах, першасных прафсаюзных арганізацыях. А там абстаноўка неадназначная. З другога боку, трэба азірацца на ўрад, на меркаванне ўлады. Пачынаеш бадацца з урадам — робішся непажаданым. Наўрад ці Орду захочацца лезці на ражон, супраціўляцца такім адыёзным нормам, як кантрактная сістэма, крытыкаваць ідэю арганізацыі працоўных лагераў для перавыхавання беспрацоўных і дармаедаў, пра якія загаварыў Лукашэнка. Думаю, як жылі прафсаюзы ціха-мірна, так і будуць жыць. Гэта прызначэнне не на карысць прафсаюзнаму руху краіны. Больш за тое, нават на шкоду дзяржаве. Бо, калі сёння ставіцца пытанне аб тым, каб палепшыць імідж краіны, наладзіць адносіны з Еўропай, трэба было б задумацца, як мяняць сістэму прафсаюзнага руху, і накіраваць у ФПБ, так бы мовіць, чыноўніка еўрапейскага напрамку. Наўрад ці былы маладзёжны лідар адмовіцца ад той палітыкі, якую праводзіла ранейшае кіраўніцтва арганізацыі, што і прывяло да таго, што ФПБ апынулася ў ізаляцыі, стала ізгоем. Сёння ў Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі няма сувязяў нават з прафсаюзамі Расіі, не кажучы ўжо пра міжнародны прафсаюзны рух.

Дарэчы, першыя прамовы Міхаіла Орды ў якасці старшыні ФПБ звяліся да таго, што арганізацыя дзеля барацьбы за правы работнікаў будзе шчыльна працаваць з урадам. А што да свайго прызначэння, дык Міхаіл Орда заўважыў: *"Гэта для мяне вялікі гонар і адказнасць, таму што, як сказаў прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, прафсаюзы, Саветы дэпутатаў, маладзёжныя арганізацыі з'яўляюцца апорай для нашай дзяржавы і грамадства..."*

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

Міхаіл Орда.

ВІНШУЕМ!

Алексіевіч атрымала ўзнагароду ад імя прэзідэнта Францыі

Беларуская пісьменніца ўшанавана званнем афіцэра Ганаровага ордэна мастацтваў і літаратуры Французскай Рэспублікі.

Нагодай для ўзнагароды стаў цыкл кніг пад агульнай назвай "Чырвоны чалавек. Галасы ўтопіі". Узнагароджанне адбылося 21 кастрычніка ў загараднай рэзідэнцыі французскага амбасадара **Дамінік Газюі**, паведамляе tut.by. На вечарыне, прысвечаным гэтай падзеі, прысутнічалі сябры і блізкія Алексіевіч.

Святлана Алексіевіч — аўтар кніг дакументальнай прозы "У вайны — не жаночае аблічча", "Апошнія сведкі", "Цынкавыя хлопчыкі", "Чарнобыльская малітва", "Час сэканд хэнд". Гэтыя творы ўваходзяць у аўтарскую серыю кніг пад назвай "Галасы ўтопіі".

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Вінаградаў на волі. Ці надоўга?

Актывіст маладзёжнага крыла кампаніі «Гавары праўду!» Павел Вінаградаў адбыў чарговы 15-сутачны арышт і атрымаў апавяшчэнне аб падаўжэнні тэрміну прэвентыўнага нагляду за сабой з боку міліцыі.

Гэта своеасаблівы рэкорд — прэвентыўны нагляд тры з паловай гады. Яшчэ б паўгода, і быў бы той самы тэрмін пакарання, які Павел атрымаў за ўдзел у акцыі пратэсту ў дзень мінулых прэзідэнцкіх выбараў.

Нагадаем, што падчас апошняга арышту праваабаронцы і дэмакратычныя актывісты абвясцілі пра пачатак кампаніі салідарнасці з Вінаградавым, патрабуючы спыніць пераслед 26-гадовага хлопца. Справа ў тым, што з-за пастаянных арыштаў Павел фактычна жыве ў Цэнтры ізаляцыі правапарушальнікаў.

— Пра кампанію я даведаўся з "Народнай Волі", — расказаў Павел. — Мае сакамернікі таксама чыталі газеты і казалі: "Ого, з якім чалавекам мы сядзім!". З аднаго боку, чытаць пра праявы салідарнасці вельмі прыемна. З другога — разумею, што ўлады пакінуць мяне ў спакоі толькі пры адной умове — калі я адмоўлюся ад грамадскай дзейнасці. Гэта ж страшылка для іншых: будзеце там нешта "вякаць" — таксама будзеце сядзець. Таму лічу, што сёння гэта нерэальна. Але вельмі ўдзячны за маральную падтрымку.

— Рэкорд па адсідках — гэта ж не жарты... Як сядзелася апошні раз?

— Ды ўсё было, як звычайна. Дарэчы, да мяне былі пасадзілі двух "бомжыкаў", дык я нават не вытрымаў і напісаў заяву, каб неяк вырашылі сітуацыю. Нічога не маю супраць "бомжыкаў", але смурод быў невыносны. І да таго ж яны ўвесь час чухалі сябе. Праўда, праз пару дзён іх забралі.

— 25 кастрычніка павінен быў скончыцца тэрмін прэвентыўнага нагляду за табой з боку міліцыі, які і без таго доўжыўся два з паловай гады. Але дадалі яшчэ год...

— Ды я абсалютна не здзіўлены. Фармальна ўсё зроблена па законе. Тут нават справа не толькі ў тым, што дадалі год, а яшчэ і ў тым, што калі раней адзначацца ў міліцыі можна было цягам дня, то цяпер — толькі ў пятніцу цягам адной гадзіны — з 9 да 10 раніцы. І я не здзіўлюся, калі ў гэтую ж пятніцу мяне адправяць зноў на суткі, напішуць, што нецэнзурна лаяўся ці яшчэ нешта. Фантазію можна асабліва не напружваць. Але ўсё роўна ніводны чалавек у міліцыі мой лёс не вырашае. Яны ўсяго толькі выканаўцы. Я магу сам значна больш зрабіць для свайго лёсу, чым яны ўсе разам узятыя.

Нагадаем: Павел Вінаградаў выйшаў на волю ў верасні 2011 года. З тых часоў яго затрымлівалі 16 разоў. 15 разоў ён адбываў арышты ад 5 да 25 сутак, агулам — 165 дзён. Сумарна гэта пяць з паловай месяцаў. Толькі сёлета актывіст адседзеў 65 сутак.

Любоў ЛУНЁВА.

УВАГА!

«Народная журналістыка» — жывая мікрааналітыка становішча ў краіне

Падыходзіць да канца тэрмін падачы прац на конкурс „Народны журналіст — 2014". Удзельнічаць у конкурсе могуць усе, акрамя прафесійных журналістаў. Арганізатары запрашаюць дасылаць тэксты, фота- і відэаматэрыялы пра балючыя мясцовыя праблемы, у якіх паказаць шляхі вырашэння праблем ды натхніць іншых на супольную дзейнасць. Пераможцы атрымаюць магчымасць апублікаваць свае тэксты ў інтэрнэце, незалежных медыя ў друкаваным выглядзе, а таксама стаць уладальнікамі патрэбнай у працы тэхнікі.

Першы такі конкурс прайшоў у 2011 годзе. Удзел у ім за тры гады ўзялі больш за 350 чалавек з розных рэгіёнаў Беларусі. Сёлетнія намінацыі: "Найлепшы тэкст"; "Найлепшы мультымедыйны матэрыял"; "Малады народны журналіст"; "Баронім сваё" — пра мясцовыя культурныя каштоўнасці. У журы ўваходзяць вядомыя журналісты, творцы, грамадскія дзеячы.

Сярод ранейшых пераможцаў — жыхары гарадоў і вёсак усіх абласцей краіны. Некаторыя з іх здолелі з дапамогай "Народнага журналіста" спыніць беззаконне (напрыклад, адстаяць зялёную зону вакол водазабору), прыцягнуць грамадскую ўвагу да небяспечных тэндэнцый (такіх як знішчэнне сацыяльнай інфраструктуры на вёсцы).

Дзеліцца ўражаннямі дыпламат і лінгвіст **Пётра Садоўскі**: *"Прыходзяць цікавыя і актуальныя тэксты. Чаго нам зараз не хапае, дык гэта нязмушанага сумоўя людзей. Досвед паказаў, што жывая "мікрааналітыка", угрунтаваная на прыкладах, якія перад вачыма, можа закранаць і будзіць мясцовых людзей, падводзіць іх да сур'ёзных высноў і да дзеяння. Калі дзякуючы "Народнаму журналісту" задумаюцца і пачнуць дзейнічаць хаця б некаторыя людзі — гэта будзе рэальны вынік".*

Як кажа Садоўскі, паасобныя сітуацыі, апісаныя канкурсантамі, служаць добрым маніторынгам становішча ў краіне ў цэлым: *"Калі інфармацыя надта агульная — яна не чапляе. Вось масава закрываюць малыя вясковыя (і пераважна беларускія) школы. Вынішчаюць прыватную свінагадоўлю. Замест вясковага жыцця ўкараняюць "аграгарадское". Усё разам гэта ёсць зачыстка беларускай зямлі ад яе сапраўдных гаспадароў".*

Пра крытэрыі найлепшых прац кажа вядомы рэжысёр тэатра і кіно **Валерый Мазынскі**: *"Найлепшыя "народныя журналісты" — такія, якім хочацца дапамагаць. Яны пішуць і змястоўна, і вобразна, і таму — запамінальна. Сацыяльна завострана, але без злосці. Іранічна, што яшчэ каштоўней. Праўда, паказаная там, крычыць: трэба падаваць у... пракуратуру! Але ж у якую?! Таму самыя каштоўныя — тэксты і відэа, што цягнуць за сабой рэакцыю людзей і гатоўнасць браць свой лёс у свае рукі".*

Адам ПАРЭЦКІ.

КОНКУРС «НАРОДНЫ ЖУРНАЛІСТ»

Найлепшы матэрыял пра мясцовыя праблемы
Чакаем Ваш тэкст, фотарэпартаж, відэа, аўдыё, інтэрнэт-дзённік.
Дэталі на www.narodny.by.

УМОВЫ

Публікацыя павінна натхніць людзей да салідарнай дзейнасці, каб разам дамагчыся выніку.

Праблема, паднятая аўтарам, звязана з пэўным паселішчам, раёнам, прадпрыемствам, прафесійнай ці іншай групай. Гэта і адсутнасць грамадскага кантролю за мясцовымі ўладамі і бюджэтамі, і няўвага ды непавага да людзей; і дыктат — ідэалагічны, культурны, моўны... Становішча на канкрэтным прадпрыемстве: заробкі, беспрацоўе, непразрыстая прыватызацыя. Цэны, мясцовы рынак, беды дробных прадпрымальнікаў. Карупцыя. Сацыяльныя кантрасты (як катэджы ля азёраў). Але ўсюды павінны быць мясцовыя факты.

УДЗЕЛЬНІКІ

Грамадзяне Беларусі, якія хочуць зрабіць краіну лепшай. Але яны не павінны быць прафесійнымі журналістамі.

МАТЭРЫЯЛ:

— не публікаваўся раней;

— розных жанраў: нататка, інтэрв'ю, рэпартаж, хроніка, нарыс, спокліч, серыя інфармацыйных матэрыялаў, кліп, відэаблог і г.д.;

— відэа, знятае любым чынам: відэа-, фота-, вэб-камерай;

— матэрыял павінна пачынаць кароткае рэзюмэ.

Конкурсныя працы ранейшых гадоў можна пабачыць на www.old.narodny.by .

НАЙЛЕПШЫ МАТЭРЫЯЛ:

— актывізуе і яднае мясцовую грамаду;

— зразумелы мясцовым людзям, з пазнавальнымі імёнамі, фактамі і лічбамі;

— з прысутнасцю беларускай мовы (напрыклад, журналіст гаворыць па-беларуску, а ягоны суразмоўца — як можа).

АЦЭНІЦЬ матэрыялы прафесійнае ЖУРЫ.

1. Пераможцы ў намінацыях займеюць патрэбныя для працы рэчы (2 ноўтбукі, 2 відэакамеры).

2. Усе працы, што адпавядаюць умовам конкурсу, з'явяцца на партале narodny.by; найлепшыя з'явяцца ў друку, будуць прапанаваны незалежным мас-медыя.

3. Усе ўдзельнікі атрымаюць заахвочвальныя прызы і граматы, змогуць прыехаць у Мінск на сход-абмеркаванне.

ЯК ПЕРАДАЦЬ

Дасылайце матэрыял на narodny.zurnalist@gmail.com, праз кантактную форму на партале narodny.by ці звычайнай поштай на **а/с 24, 220002 г.Мінск**.

Мультымедыйныя файлы:

— да 25 МБ файл любога фармату (mpeg, avi, mp4, aac, mp3, wav, wmv) ці фатаграфіі (jpg, gif, tif, png) на narodny.zurnalist@gmail.com;

— больш за 25 МБ размясціць на сайтах YouTube, Vimeo і паслаць спасылку на narodny.zurnalist@gmail.com;

— паслаць дыск на паштовы адрас а/с 24, 220002 г.Мінск.

ВИЗИТ

Перезагрузка

Заместитель министра иностранных дел Польши **Томаш Орловски** сегодня, 24 октября, приедет в Минск с рабочим визитом.

Планируется, что с польским коллегой проведет встречу заместитель министра иностранных дел Беларуси **Елена Купчина**.

После последних президентских выборов, прошедших в нашей стране, белорусско-польские отношения были фактически заморожены. Похоже, наступил этап перезагрузки. Напомним, что в августе этого года министр иностранных дел Беларуси **Владимир Макей** по приглашению польской стороны совершил рабочий визит в Польшу, где встретился с главой МИД Польши **Радославом Сикорским**. Министры высказались тогда за скорейшее мирное урегулирование кризиса в Украине. Также главы внешнеполитических ведомств двух стран договорились о продолжении контактов и проведении отдельной встречи по проблематике двусторонних отношений.

АФІЦЫЙНА

Дзяржузнагарод аказалася мала

Палата прадстаўнікоў прыняла сёння ў першым чытанні законапраект аб папраўках у некаторыя законы па пытаннях удасканалення сістэмы дзяржузнагарод.

У прыватнасці, дакумент прадугледжвае ўвядзенне такіх узнагарод, як ордэн Працоўнай Славы, медаль "За выратаванае жыццё", а таксама ганаровых званняў "Народны ўрач Беларусі" і "Народны настаўнік Беларусі". Напрыклад, медаль "За выратаванае жыццё" будзе ўведзены для таго, каб размежаваць мужнасць і адвагу, якія маюць месца пры выкананні воінскага, службовага або грамадзянскага абавязку, з выратаваннем людзей на вадзе, у час стыхійных бедстваў, катастроф і г.д. Што тычыцца званняў народнага ўрача і народнага настаўніка, то іх будуць прысвойваць тым, хто мае стаж не менш як 20 гадоў і за 5 гадоў да гэтага ўжо атрымліваў званне заслужанага ўрача або заслужанага настаўніка.

Акрамя таго, КаАП дапаўняецца нормай, паводле якой устанаўліваецца адказнасць за незаконнае набыццё або збыт ордэна, медаля або нагруднага знака да ганаровага звання Беларусі або СССР. Больш за тое, за аналагічныя дзеянні на працягу года пасля накладання адміністрацыйнага спагнання будзе прадугледжана ўжо крымінальная адказнасць.

ТОП-КАДР

Фантан ідэй

Але хто скажа за іх дзякуй Анатолю Тозіку?

Віцэ-прэм'ер Беларусі **Анатоль Тозік** агучыў чарговыя прапановы, накіраваныя на тое, каб "абараніць" дзяржаву ад людзей. Ён іх агучыў на нарадзе з удзелам **Аляксандра Лукашэнкі**, якая была прысвечана праблемам занятасці і міграцыі.

У прыватнасці, прапануецца павялічыць мінімальны працоўны стаж з выплатай абавязковых страхавых узносаў у фонд сацыяльнай абароны насельніцтва для прызначэння працоўных пенсій з 10 да 15 гадоў. Пры разліку пенсій прапануецца браць за аснову апошнія 20 гадоў стажу. Пры адсутнасці агульнага і страхавога стажу працы — павысіць узрост для звароту за сацыяльнай пенсіяй на пяць гадоў: да 60 гадоў для жанчын і 65 гадоў для мужчын; а магчыма, і ўсталяваць аднолькавы парог узросту ў 65 гадоў.

Паводле слоў Анатоля Тозіка, для тых, хто не плаціць падаходны падатак і адлічэнні ў фонд сацыяльнай абароны, варта было б вызначыць пералік мінімальнай дапамогі, якую ён можа атрымаць ад дзяржавы бясплатна.

Якімі яшчэ ініцыятывамі адзначыўся віцэ-прэм'ер Тозік?

1. Прапанаваў увесці ліміт на бясплатнае наведванне паліклінік і штраф за выклік "хуткай дапамогі".

Вялікая загрузка паліклінік пачала турбаваць Анатоля Тозіка яшчэ ў 2012 годзе. Віцэ-прэм'ер угледзеў, што сярод тых, хто тоўпіцца ля ўрачэбных кабінетаў, больш за трэць — "уяўныя хворыя". Тады для вырашэння праблемы намеснік старшыні ўрада прапанаваў спаганяць з пацыентаў плату ў 5 тысяч за кожнае наведванне.

Яшчэ адна "рацыяналізатарская прапанова" — штрафаваць на 400 тысяч рублёў за лжывы выклік "хуткай".

2. Павялічыў плату за дзіцячыя садкі.

Некаторыя ідэі спадара Тозіка ў гэтай сферы нават рэалізаваны. Так, ён прапанаваў браць стопрацэнтную плату за харчаванне ў дзіцячых садках. Прапанова была агучана віцэ-прэм'ерам у лютым гэтага года, а ўжо ў красавіку была замацавана заканадаўча. Такім чынам, бацькі сталі плаціць за сад больш прыкладна на 150 тысяч рублёў у месяц.

Але гэта не ўсе ідэі Анатоля Тозіка наконт рэфармавання сістэмы дашкольнага выхавання. Віцэ-прэм'ер прапанаваў абмежаваць да 6 гадоў узрост знаходжання дзяцей у садках, калі на іншае няма адпаведных медыцынскіх паказанняў. Паводле яго слоў, гэта дазволіць дзяржаве сэканоміць каля 300 мільярдаў у год. У якасці альтэрнатывы для тых бацькоў, якія лічаць, што іх дзеці не гатовы ў шэсць гадоў ісці ў школу, Тозік прапанаваў стварыць платныя групы.

Ідэя штрафаваць бацькоў, чые дзеці не наведваюць дзіцячыя садкі без уважлівай прычыны, таксама належыць Анатолю Тозіку.

3. Прыдумаў, як зняць з дзяржавы адказнасць за старых.

На адным з пасяджэнняў калегіі Мінпрацы і сацабароны намеснік старшыні ўрада выказаў ідэю заканадаўча замацаваць за дзецьмі адказнасць перад сваімі састарэлымі бацькамі. Анатоль Тозік назваў адрасную сацыяльную дапамогу "дзяржаўнай дабрынёй", якую некаторыя выкарыстоўваюць у карыслівых мэтах, ператвараючыся ў сацыяльных утрыманцаў. Адна з прапаноў Тозіка заключалася ў тым, каб распрацаваць законапраект, які прадугледжваў бы матэрыяльную адказнасць дзяцей перад сваімі пажылымі бацькамі. Фактычна гэта павінен быў быць дакумент, аналагічны дэкрэту аб спагнанні грошай з бацькоў, чыіх дзяцей бярэ на выхаванне дзяржава.

4. Знайшоў свой спосаб барацьбы з п'янствам.

Менавіта Анатоль Тозік выступіў з ініцыятывай забараніць продаж спіртнога на аўтадарогах і канфіскоўваць машыны ў п'яных кіроўцаў за першы выпадак кіравання аўто ў нецвярозым стане, а не за паўторны. Прычым барацьбой з п'янствам за рулём Анатоль Тозік прапануе не абмяжоўвацца, ён лічыць, што трэба па ўсёй краіне забараніць продаж алкаголю з 21.00 да 10.00.

5. Незалюбіў людзей з дыпломам.

Анатоль Тозік не раз выказваў гатоўнасць пайсці сапраўдным фронтам супраць таго, каб у краіне было менш людзей з вышэйшай адукацыяй і больш рабочых. Ён прапаноўвае скараціць колькасць платных месцаў у ВНУ і значна павялічыць плату за навучанне. Тую акалічнасць, што плата за навучанне па некаторых спецыяльнасцях у Беларусі і так вышэй, чым у суседніх краінах, спадар Тозік дэманстратыўна не заўважае.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Чаму сям'я Юрыя Захаранкі хадайнічае аб спыненні расследавання па справе аб яго знікненні?

*Сям'я бясследна зніклага ў маі 1999 года экс-міністра ўнутраных спраў Беларусі **Юрыя Захаранкі** накіравала хадайніцтва ў Следчы камітэт Беларусі, у якім просіць спыніць расследаванне па справе аб яго знікненні і выдаць усе дакументы для азнаямлення.*

У хадайніцтве на імя старшыні Следчага камітэта **Валянціна Шаева** маці Юрыя Захаранкі **Улляна Рыгораўна** і яе прадстаўнік **Алег Волчак** просяць паведаміць, на якіх падставах дагэтуль не прынята працэсуальнае рашэнне аб спыненні вытворчасці па крымінальнай справе па факце знікнення Юрыя Захаранкі.

— На падставе артыкула 29 Крымінальна-працэсуальнага кодэкса Беларусі мы прапаноўваем спыніць вытворчасць па крымінальнай справе і даць нам магчымасць азнаёміцца з матэрыяламі крымінальнай справы, — кажа Алег Волчак. — Гэта не мы самі прыдумалі, а такі закон — праз 15 гадоў спыняць расследаванне. І закон неабходна выконваць. Зараз мы чакаем адказ, але ёсць меркаванне, што справу будуць зацягваць.

— Чаму?

— Калі закрыць яе, то мы зможам азнаёміцца з дакументамі і ўбачыць, якія версіі адпрацоўваліся падчас следства, хто быў падазроным, чаму следства падаўжалася 15 гадоў і наколькі яно было эфектыўным і аб'ектыўным. Для ўлады, натуральна, лепш было б, каб гэтыя дакументы не сталі вядомымі для грамадскасці. Але ж за такі доўгі час расследавання можна было прыйсці да нейкіх вынікаў. Калі іх няма, то дайце хоць сям'і Захаранкі азнаёміцца з матэрыяламі справы.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

КАДРЫ

Ігар РАЧКОЎСКІ: «І ў парусным спорце, і ў хакеі адна аснова — вада...»

На гэтым тыдні ў рэшце рэшт абралі новага старшыню Федэрацыі хакея Беларусі. Ім стаў першы віцэ-прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта генерал-маёр памежных войскаў Ігар Рачкоўскі.

Доўгая гісторыя з абраннем кіраўніка хакейнай федэрацыі нагадвала серыял. Былы старшыня гэтай грамадскай арганізацыі **Яўген Ворсін** падаваў у адстаўку, а яе не прымалі. Затым на пасаду сваталі былога кідальніка молата **Вадзіма Дзевятоўскага**, але гэта выклікала "смех у зале" сярод многіх хакейных спецыялістаў. Сама справаздачна-выбарная канферэнцыя пераносілася некалькі разоў...

І вось кропкі расстаўлены. На канферэнцыі за **Ігара Рачкоўскага** аднадушна прагаласавалі ўсе 69 дэлегатаў. Нязгодных не было. Яго намеснікамі будуць старшыня праўлення ХК "Нёман" (Гродна) **Анатоль Варывончык**, генеральны менеджар ХК "Дынама-Мінск" **Уладзімір Беражкоў,** дырэктар Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі "Раўбічы" **Андрэй Асташэвіч** і гендырэктар ХК "Юнацтва-Мінск" **Аляксей Пракаповіч**.

Дарэчы, калі журналісты пацікавіліся ў абранага старшыні, ці дапаможа яму на новай пасадзе вопыт работы кіраўніком Федэрацыі паруснага спорту, той адказаў даволі арыгінальна: *"Парус і хакей вельмі блізкія. У іх адна аснова — вада. У адным выпадку — вадкая, у другім — у замарожаным стане. Адно другому не перашкаджае".*

І ўжо зусім павесяліў народ, калі запыталіся пра ўзаемаадносіны з новым галоўным трэнерам зборнай **Уладзімірам Крыкуновым.** Ці не будзе непаразуменняў?

"Спытайце ў Уладзіміра Васільевіча, якое ў яго званне, — адказаў Рачкоўскі. — *Маёр памежных войскаў. Якія могуць быць непаразуменні ў маёра з генерал-маёрам памежных войскаў?"*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

КАКИЕ РЕФОРМЫ НУЖНЫ БЕЛАРУСИ?

Угроза для НПЗ: модернизация может обернуться разорением

Спасет ли российская компенсация за налоговый маневр белорусских нефтепереработчиков?

Пиррова победа

Официальный Минск воспринял договоренности с Россией о зачислении в белорусский бюджет всех пошлин от экспорта нефтепродуктов как убедительную победу в торге с Кремлем.

— Мы считаем, что ситуация разрешилась, премьер-министру Беларуси удалось зафиксировать те договоренности, которые полностью нивелируют влияние налогового маневра на экономику Беларуси, — так оценил достигнутые соглашения председатель правления ОАО "Банк развития Республики Беларусь", член Совета ЕЭК **Сергей Румас**.

С учетом проведения в России налогового маневра предполагается, что в бюджет нашей страны поступит экспортных пошлин на 2,5 млрд долларов. Цена, которую Кремль заплатил за подпись Беларуси под документами о создании ЕАЭС, оказалась даже больше, чем ожидал официальный Минск. Ранее Александр Лукашенко заявлял, что потери Беларуси от налогового маневра России могут превысить 1 млрд долларов.

— В среднесрочной и долгосрочной перспективе Москва постарается вернуть эти деньги, поэтому рано или поздно встанет вопрос об увеличении российской доли в белорусских нефтеперерабатывающих заводах, — отмечает аналитик Белорусского института стратегических исследований (BISS) **Андрей Елисеев**.

НПЗ в загоне

Белорусским нефтеперерабатывающим заводам (НПЗ) до 2017 года необходимо завершить модернизацию. А это очень сложная задача, поскольку условия их деятельности заметно ухудшились. Дело в том, что с 2015 года российская нефть для переработчиков будет дорожать. По оценкам экспертов, стоимость нефти для белорусских НПЗ возрастет примерно на 100 долларов. Уменьшится прибыль заводов, им труднее будет найти ресурсы на модернизацию.

— Рост цены нефти — это очень существенный фактор, — отмечает эксперт энергетического рынка, обозреватель газеты "Белорусы и рынок" **Татьяна Маненок**. — К тому же наши нефтеперерабатывающие заводы, в первую очередь "Нафтан", несут тяжелую ношу перекрестного субсидирования, поставляя по корпоративным ценам, которые гораздо ниже мировых, сырье для "Полимира" и могилевского "Химволокна".

По экспертным оценкам, "Нафтану" это обходится в сумму порядка 12 млн евро в месяц.

— Уже в этом году заводам тяжело обслуживать кредиты, которые они взяли на модернизацию, — объясняет Татьяна Маненок. — Ведь на модернизацию идут не только собственные средства предприятий, но и достаточно крупные кредиты, которые сегодня недешевы. У того же "Нафтана" с учетом нагрузки с перекрестным субсидированием рентабельность сегодня чуть выше нуля. На Мозырском НПЗ ситуация несколько лучше, но и там рентабельность немногим выше 10%, — отмечает эксперт.

Не спасет белорусских нефтепереработчиков и снижение мировых цен на нефть. Хотя, казалось бы, можно тратить меньше на покупку сырой нефти. Однако вместе с ценой на нефть падает и цена бензина, дизтоплива, мазута и других нефтепродуктов. А Беларусь экспортирует порядка 70% продуктов нефтепереработки. Поэтому падение цен на нефть тоже может ударить по белорусским НПЗ.

Урезать акцизы!

Татьяна Маненок считает, что белорусскому правительству необходимо думать о мерах по поддержке нефтеперерабатывающей отрасли.

— Средств в бюджете не хватает, да и следующий год будет тяжелым в свете выплат по внешнему долгу. Поэтому важно, чтобы полученные в качестве компенсации российского налогового маневра средства не растворились в бюджете, а дошли до белорусских НПЗ. Ведь нефтепродукты обеспечивают более трети валютных поступлений, — отмечает аналитик.

По ее мнению, лучший вариант помощи НПЗ — снижение акцизов на нефтепродукты. Хуже всего, если государство выдаст субсидии для заводов, тогда не будет стимулов работать эффективнее.

Впрочем, акцизы являются существенной статьей доходов бюджета. Хотя, по мнению Татьяны Маненок, резервы для их снижения все же есть.

— Возможно, белорусское правительство и разрабатывает какие-либо программы поддержки нефтеперерабатывающей отрасли. Но они пока нигде не озвучивались, — отмечает эксперт. — Правительству нужно определяться с формой поддержки наших НПЗ и минимизировать их издержки, связанные с перекрестным субсидированием.

Опасный маневр

Беларусь и Россия продолжат переговоры по налоговому маневру в начале 2015 года.

—- Поэтому нет ясности, что будет через несколько лет, когда российский маневр будет реализовываться и маржа наших НПЗ еще больше снизится, — говорит Андрей Елисеев.

В самой России не все в восторге от планируемого налогового маневра. Часть экспертов полагает, что это может сильно ударить по деятельности нефтеперерабатывающих предприятий и даже привести к банкротству небольших НПЗ. Увеличение ставок незамедлительно повысит стоимость нефти и топлива на внутреннем рынке. Российским регионам нужно готовиться к уменьшению отчислений в местные бюджеты.

Сами нефтяники высказываются критично о нововведениях в налоговое законодательство. Так, глава компании "ЛУКОЙЛ" **Вагит Алекперов** считает, что реформа приведет лишь к увеличению налоговой нагрузки на топливно-энергетический комплекс. А основная цель маневра — развитие собственной российской нефтепереработки — не будет достигнута.

Поэтому эксперты не исключают, что и в самой России налоговый маневр вполне может дорабатываться и видоизменяться.

Пока трудно прогнозировать, в каких условиях Беларусь и Россия будут договариваться о пошлинах, компенсациях и поставках нефти в 2016 году и позже.

В то же время, как отмечает Татьяна Маненок, нет ощущения, что Россия стремится "положить на лопатки" белорусскую нефтеперерабатывающую промышленность. Ведь поставки белорусского бензина могут помочь стабилизировать российский рынок в условиях все того же налогового маневра.

Учитывая тотальную зависимость Беларуси от России в сфере энергоносителей, для отечественной нефтянки альтернатив нет. Не исключено, что подпись Беларуси под созданием ЕАЭС повлечет за собой необходимость делиться собственностью и, в частности, нефтеперерабатывающими заводами.

Николай АНИЩУК.

ВІНШУЕМ!

«За вялікую падзвіжніцкую працу...»

__Валерый Стралко__ стаў лаўрэатам міжнароднай літаратурна-мастацкай прэміі імя Рыгора Скаварады.

Гэтай прэміяй Украінскі фонд культуры ўганараваў вядомага беларускага перакладчыка *"за вялікую падзвіжніцкую працу дзеля збліжэння ўкраінскай і беларускай літаратур".* Прэмія носіць імя Рыгора Скаварады — славутага ўкраінскага паэта, драматурга, філосафа, вандроўніка і педагога XVIII стагоддзя.

19 снежня сябру Саюза беларускіх пісьменнікаў, Беларускага ПЭН-цэнтра і Нацыянальнага саюза пісьменнікаў Украіны, лаўрэату Міжнароднай літаратурнай прэміі імя Івана Франко і Літаратурнай прэміі імя Кандрата Крапівы Валерыю Стралко спаўніцца 75 гадоў.

Сярод выданых ім кніг перакладаў — "Непагасны агонь" (творы класікаў беларускай і ўкраінскай паэзіі на дзвюх мовах), "Тарас на Парнасе" (пераклад з беларускай на ўкраінскую мову), "Мелодыі журбы і надзеі" (у калектыўным зборніку пераклад з украінскай на беларускую мову твораў Лесі Украінкі), паэма Якуба Коласа "Новая зямля" (пераклад з беларускай на ўкраінскую), зборнік паэзіі Алеся Пісьмянкова "Любить би вічно..." (пераклад з беларускай на ўкраінскую мову), раман-хроніка Алеся Пашкевіча "Майдан Волі" (пераклад з беларускай на ўкраінскую мову), ілюстраваны зборнік "Трыяда славянскай паэзіі" (творы класікаў беларускай, рускай і ўкраінскай літаратур на трох мовах), аповесць Васіля Быкава "Круглянскі мост" (пераклад з беларускай на ўкраінскую мову).

Апроч таго, Валерый Стралко пераклаў на ўкраінскую мову п'есу беларускага драматурга Алеся Петрашкевіча "Арліны палёт", прысвечаную ўраджэнцу Беларусі гетману Украіны, аўтару першай яе канстытуцыі Піліпу Орліку і яго сыну Рыгору.

Дарэчы, прэміяй імя Рыгора Скаварады ў свой час былі ўганараваны беларускія літаратары Сяргей Законнікаў і Ніна Мацяш.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Галоўнаму следчаму Мінска падкінулі патроны?

Акруговая пракуратура Вільнюса спыніла дасудовае расследаванне ў дачыненні да начальніка Следчага камітэта па Мінску __Дзмітрыя Канапляніка__.

Нагадаем, што **Дзмітрый Канаплянік** быў затрыманы літоўскімі мытнікамі 23 верасня за перавозку праз мяжу патронаў да агнястрэльнай зброі.

"Тэрытарыяльная мытня Мядзінінкая на трасе, якая вядзе ў Беларусь, затрымала аўтамабіль Honda CR-V, зарэгістраваны ў Беларусі, у якім пасля праверкі было выяўлена некалькі дзясяткаў 9-міліметровых патронаў "Luger". На гэтым аўтамабілі вярталася з Літвы пара сярэдніх гадоў, грамадзяне Рэспублікі Беларусь", — гаварылася ў паведамленні літоўскага боку.

Гэтай самай парай і аказаліся кіраўнік Следчага камітэта па Мінску **Дзмітрый Канаплянік** і яго жонка.

Абодва засталіся ў Літве (жонку літоўцы адпусцілі ў Беларусь два тыдні таму), пачалося расследаванне. Версіі існавалі самыя розныя: ад таго, што патроны Канапляніку падарылі літоўскія калегі, да магчымай помсты следчаму.

На пачатку кастрычніка Следчы камітэт Беларусі заявіў аб незалежнай праверцы беларускім бокам абставін справы ў межах сваёй кампетэнцыі. І ў выніку следчыя агучылі сваю версію *"аб здзяйсненні кампраметуючых дзеянняў у адносінах да іх з боку трэціх асоб, у тым ліку ў сувязі з прафесійнай дзейнасцю Канапляніка з помсты ці па іншых матывах".*

Падчас праверкі беларускія следчыя сыходзілі з таго, што літоўскім мытнікам, магчыма, паступіў сігнал аб наяўнасці ў машыне начальніка Следчага камітэта па Мінску кантрабанды, бо нагляд аўтамабіля на мяжы быў паглыблены.

Таксама яны звярнулі ўвагу на той факт, што напярэдадні ноччу ў машыне Канапляніка, якая знаходзілася на стаянцы ля гатэля, спрацавала сігналізацыя.

Праведзены агляд аналагічнага аўтамабіля паказаў, што схаваць нейкі прадмет пад днішчам машыны (як у выпадку з Канаплянікам) не з'яўляецца складаным і гэта можна зрабіць літаральна за хвіліну без ускрыцця салона.

І вось на гэтым тыдні Дзмітрый Канаплянік вярнуўся ў Беларусь і пачаў выконваць свае службовыя абавязкі.

"Паводле вынікаў праведзенага на працягу месяца праваахоўнымі органамі Літоўскай Рэспублікі разгляду па факце выяўлення патронаў у аўтамабілі начальніка УСК па г.Мінску акруговай пракуратурай г.Вільнюса прынята рашэнне аб спыненні дасудовага расследавання ў дачыненні да яго і яго жонкі", — паведамляецца на сайце Следчага камітэта.

Сам Канаплянік пакуль не каментуе скандальную гісторыю, у якую патрапіў, а вось у Генеральнай пракуратуры Літвы "Народнай Волі" яе пракаментавалі.

— Спынена толькі справа ў адносінах да грамадзян Беларусі, — распавяла спецыяліст па камунікацыях літоўскай Генпракуратуры **Рыта Стундзене**. — Аднак расследаванне працягваецца. Высвятляюцца абставіны здарэння, ідзе высвятленне таго, хто мог здзейсніць злачынства.

— Паводле адной з версій, Канапляніку маглі падкінуць патроны...

— Ніякія версіі мы агучваць пакуль не можам.

— Аднак можна сказаць, што начальнік Следчага камітэта па Мінску невінаваты?

— Так.

Алесь СІВЫ.

ЗДЗЕЛКА

«Панчохі» адышлі сям'і Байко

Фірма "Контэ Спа" завяршыла здзелку па куплі долі ў ААТ "Брэсцкі панчошны камбінат", якая раней належала дзяржаве. Такім чынам, кантрольны пакет акцый брэсцкага прадпрыемства перайшоў у прыватныя рукі.

СТАА "Контэ Спа" ў адпаведнасці з дамовай куплі-продажу пералічыла за акцыі 39 мільярдаў рублёў. Такім чынам, здзелка завершана. Праўда, права распараджацца акцыямі абмежаванае — да таго часу, пакуль не будуць выкананы ўсе абавязацельствы па дамове куплі-продажу.

Згодна з умовамі, на працягу трох гадоў новы гаспадар павінен інвеставаць у прадпрыемства не менш за 5 мільёнаў долараў. Таксама прадугледжваецца, што інвестыцыі павінны быць накіраваны і на забеспячэнне экспарту прадукцыі прадпрыемства на суму не менш як 7 мільёнаў долараў. Акрамя таго, частка сродкаў павінна пайсці на захаванне сацыяльных гарантый работнікам прадпрыемства.

Да ведама. Кампанія "Контэ Спа" (Conte Spa) створана ў 1997 годзе ў Гродне. Спецыялізуецца на вытворчасці панчошна-шкарпэтачнай прадукцыі і трыкатажу для жанчын, мужчын і дзяцей. Дарэчы, "Conte" ў перакладзе з французскага — казка. Для былога настаўніка Валянціна Байко панчошна-шкарпэтачны бізнес сапраўды стаў казачным.

СІТУАЦЫЯ

Шчоўкнуць рубільнікам

У даўжнікоў, якія не плацяць за "камуналку" больш за 2 месяцы, адключаць святло. Зрабіць гэта трэба да 5 лістапада.

Такое даручэнне жыллёвым арганізацыям даў на пасяджэнні гарадскога штаба першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама **Уладзімір Кухараў.** Ён таксама запатрабаваў размяшчаць у жыроўках адпаведнае папярэджанне.

Па стане на 1 кастрычніка 26.616 асабовых рахункаў у Мінску маюць пратэрмінаваную запазычанасць больш за 8 мільярдаў рублёў. Пераважная большасць даўжнікоў — 22.658, або 85% ад агульнай колькасці, — не плацяць за камунальныя паслугі менш за 2 месяцы. Ад іх камунальнікі недаатрымалі больш за 4,5 мільярда рублёў.

Сем'яў, якія ігнаруюць жыроўкі на працягу больш як тры гады, у сталіцы налічылі 67 (0,3% ад усіх неплацельшчыкаў). Іх сумарны доўг складае амаль 410 мільёнаў рублёў.

Ясна, што змагацца з неплацельшчыкамі трэба. Але ці законна гэта — вырубаць святло, калі не аплачаны паслугі ЖКГ? "Мінскэнерга" і ЖЭСы — гэта ж зусім розныя структуры. У чалавека можа быць доўг за кватэру, але аплачаная электраэнергія... Дык на якой падставе энергетыкі будуць адключаць святло?

Падаецца, што спадар Кухараў, аддаючы загад, не параіўся з юрыстамі.

НУ І НУ!

Дзіўны погляд на тэатр міністра Святлова

*Дырэктарам тэатра імя Коласа ў Віцебску прызначаны былы чыноўнік "Белшыны". **Аляксандр Старых** раней займаў пасаду намесніка генеральнага дырэктара бабруйскага прадпрыемства па сацыяльных пытаннях.*

Аб нечаканым прызначэнні паведаміў журналістам міністр культуры **Барыс Святлоў** пасля пасяджэння аргкамітэта XXVII Міжнароднага фестывалю сучаснай харэаграфіі ў Віцебску. Ён жа на закрытай сустрэчы прадставіў новага кіраўніка калектыву тэатра.

*"У апошні час ва ўстановах культуры адбываецца падзел дырэктарскага і мастацкага карпусоў. Коласаўскі тэатр быў адным з апошніх астраўкоў, дзе менеджмент з мастацкім кіраўніцтвам сумяшчаў адзін чалавек — **Валерый Анісенка**. Надышоў момант перамен, установа выходзіць на іншыя задачы, для чаго неабходны пісьменны арганізатар тэатральнага працэсу",* — растлумачыў Барыс Святлоў.

Паводле слоў міністра, ён свядома выбірае на кіруючыя пасады людзей з вопытам арганізацыйнай працы і высокімі камунікацыйнымі здольнасцямі.

ОФИЦИАЛЬНО

Не сидите дома

Более 20 дополнительных поездов будет курсировать по Белорусской железной дороге в ноябре. Как сообщили в пресс-центре БЖД, таким образом обеспечиваются перевозки пассажиров в период школьных каникул, а также в ноябрьские выходные и праздничные дни ноября.

Дополнительные поезда назначены как в пределах Беларуси, так и в международном сообщении.

В том числе 3 ноября будет курсировать дополнительный поезд №688 Брест—Могилев, 6 ноября — поезда №667 Минск—Брест, №672 Минск—Гомель, №638 Минск—Гомель, №637 Гомель—Минск, №693 Полоцк—Минск, №694 Минск—Полоцк; 7 ноября — поезда №666 Брест—Минск, №671 Гомель—Минск, №638 Минск—Гомель, №637 Гомель—Минск.

В международном сообщении дополнительные поезда назначены по маршруту Брест—Москва—Брест.

РАЗМОВА НА ТРАІХ

Куды ні пайдзі — там граблі ляжаць

*Самая дыскутуемая тэма ў апазіцыйным асяродку — якую стратэгію абраць апазіцыі на прэзідэнцкіх выбарах 2015 года. У офісе Аб'яднанай грамадзянскай партыі сабраліся старшыня партыі **Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА,** член Экспертнай рады АГП **Аляксандр ДАБРАВОЛЬСКІ** і палітолаг **Юрась ЧАВУСАЎ,** каб таксама абмеркаваць гэтую гарачую тэму.*

Анатоль Лябедзька:

— Давайце паспрабуем спрагназаваць, як могуць развівацца падзеі перад і падчас будучай прэзідэнцкай кампаніі? Ваш прагноз, Аляксандр.

Аляксандр Дабравольскі:

— Цяжка прагназаваць. Такая зараз сітуацыя вакол Беларусі і ў Беларусі, што ўсё залежыць, на жаль, не ад Беларусі і не ад беларускага народа. Мы ведаем, што выбараў няма, мы ведаем, як будзе дзейнічаць улада, — вось гэта можна прагназаваць.

Асноўная мэта ўлады — гэта самазахаванне. Аляксандр Лукашэнка хоча застацца прэзідэнтам. Думаю, што і на гэты раз не дойдзе да нейкага пераемніка — і гэта можна дакладна прагназаваць. А як будзе развівацца сітуацыя ў сувязі з канфліктам, напрыклад, паміж Расіяй і Украінай, сказаць цяжка. Адзінае, што яшчэ магу адзначыць: пакуль беларускія грамадзяне не гатовы адстаяць нейкія свае правы, у прыватнасці права на выбар.

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА.

Анатоль Лябедзька:

— І ўсё ж такі што можа быць новага ў параўнанні з папярэднімі прэзідэнцкімі выбарамі 2006-га і 2010 гадоў?

Юрась Чавусаў:

— Магу толькі пагадзіцца са спадаром Дабравольскім: у гэтай прэзідэнцкай кампаніі ёсць адзінае вядомае — гэта сцэнарый улад. Сцэнарый кантраляваны, які абапіраецца на механізм дасягнення патрэбнага выніку, які пабудаваны цягам мінулых выбарчых кампаній.

А вось у суадносінах прапагандысцкага і рэпрэсіўнага складнікаў могуць быць нюансы. То бок можна дыскутаваць, будзе гэтая кампанія такой жа жорсткай, як, напрыклад, фінал кампаніі 2010 года, ці яна будзе больш мяккай. Але вядома, што той механізм выбараў, які ў Беларусі пабудаваны, ён арыентаваны на забеспячэнне перамогі толькі аднаго кандыдата, незалежна ад таго, як прагаласуюць выбаршчыкі. І з гэтага трэба сыходзіць, распрацоўваючы нейкія альтэрнатыўныя сцэнарыі.

Анатоль Лябедзька:

— Гэта азначае, што пакуль не зменіцца выбарчае заканадаўства — умовы правядзення выбараў не зменяцца?

Юрась Чавусаў:

— Яны стануць яшчэ горшымі. Таму што на гэтых прэзідэнцкіх выбарах, напрыклад, ужо не будзе дзяржаўнага фінансавання для кандыдатаў. І я прагназую, што гэта паўплывае на іх колькасць: не будзе ўжо самавылучэнцаў, якія разлічвалі на сродкі з бюджэту, што выдзяляліся ЦВК, і ішлі на выбары толькі дзеля таго, как сябе папіярыць.

Аляксандр Дабравольскі:

— Я хацеў бы працягнуць тэму, якую ўзняў Юрась. Справа ў тым, што (можа, хто не ведае) тыя дзяржаўныя грошы, якія выдзяляліся кандыдатам, былі смешнымі, на іх ніякую сур'ёзную кампанію правесці было немагчыма, але зараз і гэтага не дадуць. Таму ў 2015 годзе перавагу будзе мець толькі той кандыдат, які зможа мабілізаваць усе рэсурсы дзяржавы — і гэта адзін кандыдат, якога ўсе ведаюць.

Што можа паўплываць? Па-першае, можа паўплываць фінансава-эканамічная сітуацыя ў Беларусі. Першы раз мы падыходзім да прэзідэнцкай кампаніі, калі здаецца, што ніякай фінансавай падушкі бяспекі ўлада не мае. Больш за тое, эканамічны крызіс можа прывесці да таго, што адбудзецца дэвальвацыя рубля — якраз у гэты год перад выбарамі.

Больш за тое, Расія зараз занята сваімі праблемамі: супраць яе ўводзяцца і будуць уводзіцца санкцыі, кошт нафты падае, расійскі рубель абясцэньваецца... Наўрад ці яна (на фоне таго, што ёсць свае праблемы) знойдзе вялікія фінансы на падтрымку Беларусі.

Могуць паўплываць і яшчэ нейкія знешнія фактары, але хачу сказаць адно: унутраныя фактары наўрад ці паўплываюць на вынік выбараў, бо ўлада зрабіла ўсё, каб у нашай краіне пераможцам мог стаць толькі кандыдат ад улады.

Юрась Чавусаў:

— Спадар Дабравольскі, але заўважым, што гэтыя знешнія фактары неабавязкова паўплываюць на карысць дэмакратычнай апазіцыі...

Аляксандр Дабравольскі:

— Абсалютна не абавязкова.

Юрась Чавусаў:

— Нават пры ўмове кепскага эканамічнага становішча, тое, што адбываецца вакол Украіны, расійска-украінскі канфлікт, можа стварыць выгадны фон для кандыдата, які ўвасабляе сабой стабільнасць нават у горшым сэнсе. Бо ў добрым сэнсе гэта азначае, што ў Беларусі не страляюць, не падаюць пасажырскія "Боінгі"... А тое, што пры гэтым эканоміка развальваецца і няма будучыні для беларускай народнай гаспадаркі, — гэта ўжо нібы і дробязь.

Анатоль Лябедзька:

— І ўсё ж такі давайце паспрабуем узважыць, што для нашых людзей будзе больш важным: стабільнасць — тое, што не падаюць "Боінгі", ці ўсё ж такі — адкрыў лядоўню, а там мыш памерла?.. Многія ж у нашай краіне сёння вельмі цяжка выжываюць...

Аляксандр Дабравольскі:

— Пакуль страх таго, што не будзе бяспекі, больш моцны, чым страх, што не будзе чаго есці. І таму сітуацыя ў Беларусі выглядае больш прывабна, чым сітуацыя ва Украіне.

Мне здаецца, што самае галоўнае, што наўрад ці нейкія знешнія фактары дадуць новыя магчымасці беларускай апазіцыі. Яны могуць даць новыя магчымасці для грамадзян, але апазіцыя зараз у такім стане, што яе высілкаў, яе намаганняў абсалютна не дастаткова, каб штосьці змяніць. Усё можа быць зменена ў нашай краіне толькі тады, калі гэтага сапраўды захочуць людзі. І пакуль што не бычу жадання адарвацца ад канапы і зрабіць нешта для сябе, для сваёй краіны.

Юрась Чавусаў:

— А дзеля чаго тады апазіцыя ідзе на выбары?

Аляксандр Дабравольскі:

— Апазіцыя, як тыя дысідэнты, можа працаваць толькі так: рабі, што трэба, і няхай будзе тое, што будзе. Вось па такім прынцыпе апазіцыя зараз і працуе.

Анатоль Лябедзька:

— Давайце ўсё ж такі вернемся да знешніх фактараў. Наколькі прэзідэнцкая кампанія ў Беларусі будзе цікавай для міжнародных гульцоў: для Расіі, для Еўрапейскага Саюза? Ці стаіць у іх на парадку дня беларускае пытанне?

Юрась Чавусаў:

— Па вялікім рахунку Беларусь нават у рэгіянальным кантэксце апусцілася ў спісе прыярытэтаў таго ж Еўрасаюза ці Злучаных Штатаў... Зноў-такі ў сувязі з украінскімі падзеямі.

Што датычыцца расійскіх прыярытэтаў, то я не думаю, што Расія будзе хоць нейкім чынам зацікаўлена ўплываць на пераразмеркаванне ўлады тут, у нас, падчас прэзідэнцкіх выбараў. Расія навучылася дасягаць сваіх мэт з дзеючым беларускім прэзідэнтам і, нават калі ён неяк супраціўляецца, мае магчымасць яго прымусіць.

У гэтай сітуацыі апазіцыя можа ісці на выбары. Я не буду ўжываць тэрміны "дысідэнт — не дысідэнт"... Але з якой мэтай? Што яна зможа?

На прэзідэнцкіх выбарах апазіцыя можа размаўляць з вялікім колам насельніцтва — у адрозненне ад міжвыбарнага перыяду. І досвед мінулых кампаній паказвае, што гэта адначасова і мінімум, і максімум таго, чаго магчыма дасягнуць падчас прэзідэнцкай кампаніі. Вось я прыгадваю 2001 год, калі адной з асноўных мэт кандыдата — адзінага кандыдата ад дэмакратычных сіл спадара Ганчарыка — была тэма палітычных знікненняў. І не будзем забывацца, што, нягледзячы на тое, што Ганчарык прайграў (хаця, паводле дадзеных сацыялогіі, ён дасягнуў вышэйшага ўзроўню падтрымкі з усіх апазіцыйных кандыдатаў на ўсіх выбарах), пасля гэтага палітычныя знікненні ў нашай краіне спыніліся. Гэта сведчыць, што меседж Ганчарыка быў пачуты грамадствам і грамадства зразумела, што адбываецца нешта нецывілізаванае, страшнае.

Анатоль Лябедзька:

— І ўладай быў пачуты?

Юрась Чавусаў:

— Улады гэта і так ведалі. Скажам так, мелі дачыненне.

Анатоль Лябедзька:

— Знікненні спыніліся, але пачаліся іншыя рэпрэсіі.

Юрась Чавусаў:

— Стаўленне грамадства да гэтай тэмы было негатыўнае, і негатыўнае ў дачыненні да ўлады. То бок беларускае грамадства (нават тая частка, якая падтрымлівае дзеючага прэзідэнта) не прызнае як метад палітычнай барацьбы фізічную ліквідацыю палітычных праціўнікаў. І гэта спрацавала, апазіцыя тады дамаглася змянення, так бы мовіць, "правілаў гульні".

Анатоль Лябедзька:

— Да апазіцыі мы яшчэ вернемся. А пакуль давайце паспрабуем адказаць вось на якое пытанне: Аляксандр Лукашэнка — гэта кандыдат Расіі, ці Крэмль усё ж такі паспрабуе за вусы яго патузаць, прымусіць панервавацца, каб ведаў сваё месца? Наколькі ўпэўнена і камфортна адчувае сябе "галоўны кандыдат"?

Аляксандр ДАБРАВОЛЬСКІ.

Аляксандр Дабравольскі:

— Камфортнага, я лічу, у Лукашэнкі няма. У першую чаргу з-за эканамічных праблем у самой Беларусі. Па-другое, у Расіі (паўтаруся) зараз шмат сваіх праблем і шмат месцаў, куды яна павінна патраціць свае грошы. То бок шмат грошай Лукашэнка не атрымае.

Падціснуць яго трохі — на гэта яны здольныя, добра ведаючы, што нікуды ён не дзенецца, бо цывілізаваны свет зноў не прызнае такую выбарчаю кампанію справядлівай і законнай. І ўсё ж пагаджуся са спадаром Чавусавым: істотнага ўплыву Расія на гэтую кампанію не акажа, таму што яна і так атрымае сваё. Пабачым, можа быць, штосьці зменіцца, але Расія думае, што яна і так атрымае сваё.

Анатоль Лябедзька:

— Ці ёсць сэнс у тым, каб у гэтай кампаніі з'явілася нейкая асоба, што паспрабуе разыграць расійскую карту? Ну вось генерал Валерый Фралоў, напрыклад, заяўляе пра нейкія свае амбіцыі... І наколькі гэта можа спрацаваць?

Юрась Чавусаў:

— Практычна на ўсіх выбарчых кампаніях прэзідэнцкага ўзроўню ў Беларусі з'яўляюцца кандыдаты, якія спрабуюць прадставіць сябе як "кандыдата, падтрыманага Крамлём". І не выключаю, што некаторыя не хлусяць, бо вядома прымаўка: "У Крамлі шмат вежаў". Калі некаму нешта там, у Крамлі, хто паабяцаў, то гэта гульня адной пешкай... Я лічу, што гэтыя спробы рабіцца будуць.

Анатоль Лябедзька:

— Але гэта больш піяр, чым рэальны сцэнарый?

Юрась Чавусаў:

— Яны могуць быць дастаткова гучныя, але гэта спробы ў межах таго сцэнарыя, які ў Беларусі ёсць, які напісаны. Кантраляваная выбарчая кампанія, у якой апазіцыі даюць магчымасць нешта сказаць, выступіць у ролі такога "городского сумасшедшего". І права апазіцыі абіраць, што казаць людзям: ці пра небяспеку расійскай экспансіі, ці пра неабходнасць структурных рэформаў у эканоміцы... Будуць кандыдаты, якія выступяць як прарасійскія, але наўрад ці сярод іх апынецца кандыдат, сапраўды падтрыманы Крамлём.

Анатоль Лябедзька:

— Юрась ужо пачаў гаварыць, што нейкае моцнае пасланне можа быць пачута і грамадзянскай супольнасцю, і выбаршчыкамі, і ўладай. І тады будзе надзея на нейкія змены. Дзеля якіх змен можа быць выкарыстана будучая кампанія?

Аляксандр Дабравольскі:

— Я думаю, вельмі важная рэч — гэта пагроза для незалежнасці Беларусі. Пры ўсім тым, што нашы людзі шмат у чым падтрымлівалі дзеючую ўладу, яны ўсё ж прызвычаіліся да таго, што Беларусь — гэта незалежная дзяржава. І тое, што зараз нават наша ўлада, нават Аляксандр Лукашэнка вельмі напалоханы дзеяннямі Расіі супраць Украіны, — гэта значыць, што няма мяжы "ўводу войск". Няма яе і ў адносінах да Беларусі. Я думаю, што беларускія людзі могуць задумацца над гэтым.

Анатоль Лябедзька:

— Гэта тэма бяспекі для Беларусі і бяспекі для грамадзян?

Аляксандр Дабравольскі:

— Абсалютна. Бяспека і незалежнасць. Незалежнасць стала ўжо каштоўнасцю ў Беларусі. Пры тым нават, што мы жывём у расійскай інфармацыйнай прасторы, якую фарміруюць расійскія сродкі масавай інфармацыі. На сваю карысць, зразумела...

Анатоль Лябедзька:

— Юрый, што яшчэ можа быць у пасланні?

Юрась Чавусаў:

— Я сказаў бы так: сэнс у адзіным пасланні ёсць тады, калі ёсць адзіная стратэгія. Можа быць некалькі кандыдатаў, але паміж імі павінна быць адзіная стратэгія, абраны нейкі падыход. Калі ж паўторыцца сітуацыя 2010 года — россып кандыдатаў з няўзгодненымі кампаніямі, тады моцнага меседжа не атрымаецца. Бо кандыдаты будуць імкнуцца не толькі адпазіцыянавацца ад дзеючай улады, але і адзін ад аднаго. Меседжаў будзе больш, але яны будуць слабыя.

Анатоль Лябедзька:

— Але на пачатку размовы мы прыйшлі да высновы, што такой колькасці кандыдатаў ужо не будзе...

Юрась Чавусаў:

— Не будзе дзесяць, але можа быць пяць...

Анатоль Лябедзька:

— Тады я з вамі паспрачаюся. Кампанія 2010 года, з майго пункту гледжання, была самай дынамічнай. І яна мабілізавала найбольшую колькасць людзей, якія рэальна працавалі супраць дзеючай улады.

Юрась Чавусаў:

— Спадар Анатоль, людзей працавала, можа, і больш, але іх сукупныя дасягненні аказаліся меншымі, чым калі працавала менш людзей, менш актывістаў. Умоўна кажучы, калі ля Камароўкі стаялі пяць пікетаў, яны збіралі кожны па адным подпісе ад адных і тых жа выбаршчыкаў. То бок подпісаў больш, але выбаршчыкаў, што падтрымліваюць апазіцыю, не пабалела.

Анатоль Лябедзька:

— Прапанова Аляксандра — ісці на выбары, каб прыцягнуць увагу беларусаў да праблем бяспекі. Што яшчэ?

Юрась Чавусаў:

— Разумееце, мы не знаходзімся ў сітуацыі канкурэнцыі за галасы выбаршчыкаў, і калі апазіцыя імкнецца...

Анатоль Лябедзька:

— Чаму не за галасы? Таму што іх не лічаць?

Юрась Чавусаў:

— Каб канкурыраваць за галасы, трэба з сябрамі камісій працаваць, каб яны нарэшце слушна іх падлічвалі. Сёння апазіцыя не знаходзіцца ў сітуацыі канкурэнцыі за галасы выбаршчыкаў, звычайнай для электаральнай кампаніі патрэбы спадабацца, знайсці нешта такое, што, можа быць, і не адпавядае тваёй палітычнай стратэгіі, але будзе падтрымана выбаршчыкамі.

А калі гэтага няма, то для апазіцыі самае важнае — быць шчырай. І шчыра казаць пра тое, чаго яна хоча. Хоча абараніць незалежнасць і бяспеку гэтай краіны як незалежнай дзяржавы? Калі гэта слушна, калі гэта сапраўды адпавядае ідэалогіі партыіі, кандыдата, руху — трэба казаць. Калі галоўнае для партыі ці руху — эканамічныя рэформы, то пра гэта трэба казаць. Трэба казаць рэчы, якія прынцыпова адпавядаюць ідэалагічнаму падмурку той ці іншай групы апазіцыі. А імкненне спадабацца выбаршчыку, які прыйшоў на ўчастак і пабачыў прыгожы партрэт кандыдата, упадабаў ягоныя абяцанкі-цацанкі, — гэта ў нашай сітуацыі неэфектыўная стратэгія.

Анатоль Лябедзька:

— Добра, я падыду з другога боку. У любым выпадку ёсць тыя, каго называюць "лукашысты". Гэта тыя людзі, якія ў любой сітуацыі будуць галасаваць самі ведаеце за каго...

Юрась Чавусаў:

— Іх усё менш і менш.

Анатоль Лябедзька:

— Іх няшмат, але яны ёсць. І ёсць тое, што называецца стабільны дэмакратычны электарат, які заўсёды галасуе за прадстаўніка дэмакратычных структур, не гледзячы на тое, каго ён прадстаўляе — больш правых ці зусім левых. І ёсць велізарная колькасць людзей — прашу прабачэння, так званае электаральнае балота — тыя, хто ніяк не можа вызначыцца. Што ім можна прапанаваць у гэтай сітуацыі?

Аляксандр Дабравольскі:

— Думаю, праблема нават не ў тым, што так званаму "балоту" трэба нешта прапаноўваць. Бо ў значнай колькасці гэта тыя людзі, якія лічаць, што ад іх голасу нічога не залежыць.

Юрась ЧАВУСАЎ.

Анатоль Лябедзька:

— Што ім можна прапанаваць?

Аляксандр Дабравольскі:

— Прапанаваць трэба не "балоту", а актыўнай частцы, каб яна расла. Таму што ніводны кандыдат да гэтай пары не змог мабілізаваць увесь дэмакратычны электарат. Ніводны кандыдат! Ні Ганчарык, ні Мілінкевіч, ні Казулін — ніхто! І нават у 2010 годзе кожны з кандыдатаў узяў патрошку ад дэмакратычнага электарату, але не ўвесь.

Справа ў тым, што людзі дэмакратычных поглядаў вельмі крытычна ставяцца і да дэмакратычных кандыдатаў. Яны хочуць, каб штосьці адбылося, але бачаць, што ніхто нічога не здольны змяніць.

У гэтай сітуацыі, калі няма выбараў, дапаможа толькі мабілізацыя людзей. А мабілізацыя пачынаецца з актыўных людзей, не з пасіўных.

Анатоль Лябедзька:

— Гэта правільна, але не адказ на маё пытанне. Мы сфармулявалі першы пункт: бяспека...

Аляксандр Дабравольскі:

— Мне здаецца, пытанне не мае сэнсу. Бо, калі ўдасца мабілізаваць актыўных людзей, пасіўныя падцягнуцца.

Анатоль Лябедзька:

— Так ці інакш спатрэбіцца фармуляваць пасланне грамадству, меседж. Мы зыходзім з таго, што маем адзінага кандыдата з адной стратэгіяй ці некалькі кандыдатаў, але з адной стратэгіяй. З чым звяртацца да людзей? Бяспека асобы і краіны? Так. А другі, трэці пункты ёсць?

Юрась Чавусаў:

— Няма такога паняцця, як адзін меседж для ўсіх. Кандыдат заўжды звяртаецца да нейкай мэтавай групы, што складае ядро ягонага электарату. І калі гэта ядро моцнае, тады можна звяртацца і да "балота", як вы яго назвалі, да тых, хто не вызначыўся.

Анатоль Лябедзька:

— Не я назваў, а палітолагі назвалі...

Юрась Чавусаў:

— Тыя, хто не вызначыўся, як правіла, ідуць за самым моцным кандыдатам. І вельмі шмат людзей падтрымліваюць Аляксандра Лукашэнку (нават не падтрымліваюць, а проста апускаюць за яго бюлетэнь у скрыню) па гэтай прычыне. Дарэчы, на гэтыя выбары ўжо пойдуць людзі, якія нарадзіліся пры Лукашэнку-прэзідэнце. То бок звычка ўжо ёсць — галасаваць за Лукашэнку. Але калі ў грамадстве будзе трывалая апазіцыйная — няхай не большасць, але трывалая, актыўная апазіцыйная меншасць, то яна, канешне, зможа перацягнуць тых, хто не вызначыўся.

Анатоль Лябедзька:

— Зайду да вас, экспертаў, з трэцяга боку. Дапусцім, мы адкрыта скажам, што альтэрнатыва курсу ўлады — еўрапейскі выбар, еўрапейскія каштоўнасці. Гэта азначае, напрыклад, што мы вернем мільён беларусаў, якія сёння вымушаны быць у становішчы гастарбайтараў. Гэта азначае, што мы прыцягнем інвестыцыі, створым новыя працоўныя месцы, мінімізуем карупцыю... Мы скажам, што рэальна можам зрабіць: адзін, два, тры...

Таму што агульныя разважанні, што нас павінна быць больш і што актыўныя пацягнуць за сабой менш актыўных, — гэта добра на тэарэтычным узроўні. Але якой павінна быць праграма, пасланне?

Юрась Чавусаў:

— З праграмай апазіцыі заўжды вельмі проста. Я прыгадваю нямецкія выбары, калі спадарыня Меркель дыскутавала з прадстаўнікамі сацыял-дэмакратычный партыі, і на дэбатах было зададзена пытанне: "Што вы зробіце?" Прадстаўнікі апазіцыйнай партыі сказалі проста: "Усё зробім інакш".

Апазіцыйным кандыдатам заўжды прасцей: яны могуць крытыкаваць уладу. І, канешне ж, самая моцная частка праграмы любога кандыдата — гэта будзе крытычная частка. Так традыцыйна ёсць, таму што гэта акурат і мабілізуе прыхільнікаў аппазіцыйных поглядаў, прыхільнікаў альтэрнатывы таму, што зараз адбываецца.

А складнікі гэтага альтэрнатыўнага меседжа могуць быць і эканамічныя, і датычныя ўзроўню жыцця, і, безумоўна, сітуацыі ізаляцыі Беларусі ад цывілізаванага свету... Усё тое, з чым людзі сутыкаюцца ў пэўных сітуацыях, калі, напрыклад, ім трэба паехаць на адпачынак і заплаціць шалёныя грошы толькі за тое, каб атрымаць візу. Усе гэтыя рэчы таксама апазіцыя можа ўздымаць на свае шчыты.

Аляксандр Дабравольскі:

— Я думаю, тут асноўная праблема ў тым, што людзі ўжо хочуць змен, нават у сваёй большасці хочуць змен, але адначасова яны іх баяцца. Многія думаюць: "Хаця б не было горш..."

Юрась Чавусаў:

— А горш і так робіцца. І ўсе даследаванні паказваюць, што людзі ўжо не чакаюць ад Лукашэнкі таго, чаго яны чакалі, напрыклад, дзесяць гадоў таму.

Аляксандр Дабравольскі:

— Тым не менш яны павінны перадолець гэты бар'ер свайго страху перад зменамі. Для гэтага, я лічу, трэба паказваць, якая будзе будучыня ў Беларусі пасля Лукашэнкі. Людзі ўжо думаюць пра гэта. Некалі ж Лукашэнка так ці інакш сыдзе, можа, не трэба чакаць, каб адбыліся нейкія перавароты, можа, неяк трэба раней...

Адным словам, важна паказваць будучыню Беларусі без Лукашэнкі, простымі зразумелымі словамі тлумачыць, што мы можам і павінны жыць лепш. Думаю, што такі меседж апазіцыя ў стане зрабіць. Хаця, на жаль, не ад апазіцыі ў першую чаргу будзе залежаць, ці зменіцца штосьці ў Беларусі. Зменіцца толькі тады, калі апазіцыя і людзі захочуць гэтага разам. Але я думаю, што такі час прыйдзе і гэта адбудзецца. Ці ў гэтую кампанію — не ведаю, але гэта абавязкова будзе.

Юрась Чавусаў:

— Спадар Дабравольскі, вы бачыце, спадар Лябедзька задае нам пытанні "што?", а мы спрабуем адказаць на пытанне "як?". Праблема ў тым, што няма дакладнай трывалай стратэгіі, няма бачання, як гэтыя змены наступяць.

Напрыклад, нават у 2001-м, у 2006-м, у 2010 годзе слова "плошча" — гэта быў адказ на тое, якім чынам гэтых змен можна дамагчыся. Зараз — не.

Аляксандр Дабравольскі:

— У мяне такога адказу таксама няма.

Анатоль Лябедзька:

— Думаю, мы яшчэ не раз збяромся, каб абмеркаваць і "што?", і "як?". Будзем лічыць, што сёння мы паспрабавалі намаляваць хаця б контуры сцэнарыяў, падзей, якія могуць разгортвацца ў 2015 годзе.

Запісала Ганна КРАСУЛІНА.

РЭЗАНАНС

Провести честные выборы несложно

Александр Григорьевич Лукашенко высказал очень правильную мысль: предстоящие выборы должны быть объективными, честными и справедливыми. Лукашенко процитировала "Народная Воля", его высказывание прозвучало и в эфире ОНТ.

Я, как гражданин Республики Беларусь, всецело одобряю эти слова и желаю, чтобы они воплотились в реальность на предстоящих выборах президента Республики Беларусь. А для этого, в общем-то, многого и не надо. Знаю по собственному опыту: за свою жизнь я накопил солидный опыт в организации и проведении выборов различных уровней, в том числе и при советской системе.

Первый шаг к справедливым выборам — это формирование участковых избирательных комиссий. В них должны входить не более 1—2 человек от одной организации, учреждения, предприятия. В обязательном порядке должны входить хотя бы один-два человека от оппозиционных партий. Не следует включать в состав участковых избирательных комиссий работников администраций районов, даже если они являются представителями союза женщин, клуба любителей животных и других общественных организаций.

Председателей и секретарей участковых комиссий следует не назначать, а избирать на первом, организационном, совещании комиссии.

Следующий шаг — запретить администрациям районов назначать ответственными за организацию и проведение выборов на избирательных участках директоров предприятий, организаций и учреждений. Это особенно недопустимо на тех участках, где членами комиссий являются их подчиненные. Руководство работой участковых избирательных комиссий и осуществление контроля за ними должны проводить окружные избирательные комиссии, а не директора.

Также следует запретить директорам предприятий, организаций, учреждений, а также главам администраций районов выплачивать премии членам участковых избирательных комиссий по итогам проведенного голосования на участках. Ведь каждому избирателю известно, что премии выплачиваются за производственные успехи, а не за общественную работу.

Ну и, наконец, досрочное голосование. Его давно пора отменить, Если у кого-то по каким-то обстоятельствам не получается прийти на свой участок в день выборов, надо разрешить ему взять открепительный листок и проголосовать на любом избирательном участке, в том числе и за пределами Республики Беларусь. Такая практика была, к слову, в Советском Союзе.

Чтобы ни у кого не вызывало сомнений, что результаты голосования — честные, не написанные кем-то, проводить подсчет голосов надо публично. В Украине, например, каждый бюллетень при подсчете поднимают вверх, называют фамилию того, кому отдан голос избирателя и уже после этого кладут в стопочку.

Надо снять всевозможные ограничения по количеству наблюдателей. Предоставить возможность всем партиям, общественным организациям, другим кандидатам на избираемую должность, а также частным лицам направлять своих наблюдателей на процедуру подсчета итогов голосования. Причем регистрация наблюдателей должна проходить заблаговременно, до начала голосования, чтобы представить списки наблюдателей председателю участковой комиссии для того, чтобы он заранее определил место для наблюдателей при подсчете голосов.

Вот всего лишь несколько шагов, которые, на мой взгляд, необходимо сделать для того, чтобы выборы были объективными и справедливыми.

Василий Васильевич РАКОВЕЦ, житель Минска.

ПЫТАННЕ

А за што даплачваць? За чэргі?!

З задавальненнем і цікавасцю чытаю "Народную Волю". Розныя думкі ўзнікаюць пры чытанні таго ці іншага артыкула, некаторыя з іх выклікаюць абурэнне да іх аўтараў альбо герояў.

Менавіта такія пачуцці ўзніклі, калі пачытаў інтэрв'ю дэпутата Д.Шаўцова "Нужна частичная оплата посещений поликлиники" ў нумары за 18 жніўня 2014 года.

Я хачу спытаць у гэтага так званага "народнага абранніка", у якой паліклініцы абслугоўваюцца ён і яму падобныя? Ці не дзеля іх будуецца новая бальніца дзесьці на лоне прыроды пад Мінскам, каб яны, схаваўшыся ад людскіх вачэй, маглі папраўляць сваё каштоўнае здароўе, страчанае на бясконцых пасяджэннях? Ці не лепш было б гэтыя бюджэтныя грошы накіраваць на мадэрнізацыю існуючых бальніц і паліклінік? А яшчэ лепш — на будаўніцтва яшчэ адной бальніцы для простых мінчан. Калі б такі сэрвіс, такое абслугоўванне, як у прэзідэнцкай бальніцы, прапанавалі нам у раённых паліклініках, тады, мажа, і так, можна было б думаць пра нейкую аплату. А за што сёння мы, заплаціўшы падаткі, павінны яшчэ даплачваць: за чэргі, за канвеер, "дзякуючы" якому ў доктара на пацыента ёсць толькі 10—15 хвілін?! Дайшло да таго, што медкабінеты прапаноўваюць адкрываць у шматпавярховых дамах, бо не хапае паліклінік!

І на фоне гэтага народны абраннік будзе яшчэ казаць пра аплату...

Віктар ЛЮЦЬКО.

Мінск.

МНЕНИЕ

Как построить правовое государство?

В журнале "Юстиция Беларуси" (2014, №7) опубликована статья члена-корреспондента Национальной академии наук, доктора юридических наук, профессора Валерия Гурьевича Тихини "Конституция независимой Беларуси: поиск оптимальной модели (1990—1994 гг.)". В ней автор рассказывает о некоторых обстоятельствах, связанных с принятием Конституции 1994 года, а также рассуждает о сложностях построения правового государства в Беларуси.

«Тернистый путь к правовому государству»

Книгу с таким названием В.Г.Тихиня издал в 1995 году, когда белорусское государство делало свои первые шаги после обретения суверенитета. В книге содержалась подборка статей на правовую тематику. Среди прочего речь шла о принципах, на которых должно строиться правовое государство: верховенство закона, разделение властей, соблюдение и защита прав человека.

Перед референдумом 1996 года Тихиня высказал резко отрицательную оценку поправок в Конституцию, предложенных президентом А.Г.Лукашенко. Так, при проведении "круглого стола" в Конституционном суде 9 сентября 1996 года В.Г.Тихиня отметил: *"Данный проект фактически легализует диктатуру одной личности, устанавливает всевластие президента республики. Парламент в лице Национального собрания становится марионеткой в руках исполнительной власти. Конституционный суд после предполагаемого реформирования превращается в "карманный" суд со всеми вытекающими последствиями. Ни в одной цивилизованной стране мира ничего подобного нет!"* (см.: Вестник Конституционного суда Республики Беларусь, 1996, № 3, с.74).

Предсказание В.Г.Тихини оказалось точным. Страна погрузилась в "правовой Чернобыль", то есть во тьму беззакония. В этой "тьме" Беларусь просуществовала 20 лет. И вот теперь В.Г.Тихиня предлагает вернуться к идее правового государства, провозгласив ее "в качестве общенациональной идеи".

От идеи — к практике

Впервые идея построения в Беларуси правового государства была провозглашена в Декларации о государственном суверенитете БССР (с 19 сентября 1991 г. — Республики Беларусь). В преамбуле к Декларации было записано: *"Верховный Совет Республики Беларусь, выражая волю народа Республики Беларусь, осознавая ответственность за судьбу белорусской нации (...), торжественно провозглашает полный государственный суверенитет Республики Беларусь как верховенство, самостоятельность и полноту государственной власти республики в границах ее территории, правомочность ее законов, независимость республики во внешних отношениях и заявляет о решительности создать правовое государство".*

Эта идея стала краеугольным камнем Конституции 1994 года и получила закрепление в ряде ее статей. Беларусь должна была стать демократическим правовым государством с момента вступления в силу Конституции (30 марта 1994 года). Иное положение означало отступление от ее требований. Все государственные органы и должностные лица должны были неуклонно следовать Конституции и законам, принятым в ее развитие.

Однако введение должности президента республики сделало идею правового государства фикцией, поскольку президент со своими полномочиями изначально не вписывался в систему разделения властей. На практике это подтвердил первый президент А.Г.Лукашенко. Используя свои "царские полномочия", он быстро возвысился над другими ветвями власти и стал вмешиваться в их дела. Своими актами он стал нарушать Конституцию и законы. Найти управу на президента у тогдашнего парламента — Верховного Совета 12-го созыва — не хватило сил. Слабым сдерживающим фактором оказался и Конституционный суд, призванный охранять Конституцию.

Новый состав Верховного Совета 13-го созыва, сформированный в усеченном составе (197 депутатов из 260), начал отношения с президентом с "чистого листа". Но через полгода "прозрел" и поставил перед Конституционным судом вопрос об отрешении А.Г.Лукашенко от должности. Однако было поздно, да и Россия не осталась в стороне от разрешения "конституционного кризиса" в ноябре 1996 года.

В результате от правового государства ничего не осталось. Оно превратилось в диктатуру. И сейчас мало провозгласить идею правового государства. Ее надо как-то воплотить в жизнь.

К правовому государству — через реформы

То, что раньше было реальностью, сейчас стало мечтой. Но мечты... сбываются, если к ним стремиться и прилагать усилия. Так и правовое государство. К нему придется идти постепенно, шаг за шагом. И эти шаги будут непростые.

На мой взгляд, на этом пути следует осуществить следующие меры: 1) восстановить действие Конституции 1994 года; 2) упразднить должность президента, возложив функции главы государства на председателя парламента; 3) восстановить функционирование однопалатного парламента; 4) обеспечить независимость судов через выборность судей; 5) восстановить местное самоуправление и управление в виде местных представительных органов и избираемых ими исполкомов; 6) учредить должность Уполномоченного по правам человека; 7) гуманизировать законодательство, в том числе отказаться от смертной казни как вида наказания; 8) вступить в Совет Европы и дать гражданам право обращаться в Европейский суд по правам человека; 9) вернуться к добросовестному исполнению международных обязательств по линии ООН и ОБСЕ; 10) подтвердить нейтральный статус республики и выйти из всех военных союзов.

Безусловно, каждый пункт программы нуждается в конкретизации и объяснении. Более того, можно спорить о правильности предложенных мер. Но важно определить дорогу, следуя которой Беларусь в конце концов станет демократическим правовым государством.

* * *

В нашей трудной ситуации лично меня вдохновляет то обстоятельство, что сегодня европейские государства признают демократию, верховенство закона, права человека важнейшими общечеловеческими ценностями. И Беларусь просто не может прозябать десятилетиями "в болоте", не решаясь выйти на столбовую дорогу цивилизации!

Михаил ПАСТУХОВ, доктор юридических наук, профессор, сторонник правового государства.

АСОБА

І адзін у полі ваяр

Асаблівa калі гэта падпалкоўнік Станіслаў Суднік

Яму, рэдактару "Нашага слова" — выдання ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны", нядаўна стукнула шэсцьдзясят. А і зараз бачу яго такім жа энергічным, порсткім, перакананым і рашучым у служэнні справе, якую выбраў шмат годоў таму.

Упершыню яго ўбачыў у 1997-м, у зале колішняга Дома літаратара, дзе сабралася пісьменніцкая грамада. Усе руліліся, ламалі галаву, як быць з няпростай, вострай праблемай, якая патрабуе неадкладнага вырашэння. Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны і яго друкаваны орган "Наша слова" былі пазбаўлены падтрымкі дзяржавы, апынуліся на безграшоўі, да таго ж яшчэ і без рэдактара. Якім жа чынам ураватаваць патрэбнае для прыхільнікаў роднай мовы выданне?

Доўга спрачаліся, ды ніхто не адважваўся ўзяцца за важную справу ў такіх крытычных варунках. І тут нечакана ў зале падняўся не надта мажны, але жвавы, па-вайсковаму падцягнуты чалавек і, пераадольваючы прыродную сціпласць (здаецца, нават рэплікі да гэтага не падаваў), сказаў цвёрда:

— Калі вы, шаноўныя, давереце мне "Наша слова", то бяруся яго выдаваць!

Усе з палёгкай уздыхнулі, загаварылі. Нарэшце знайшоўся смяльчак, хай паспрабуе. Ведае ж, пэўна, — ідзе на злом галавы! Дай Божа, каб атрымалася...

Ён — паспрабаваў. Не расказаць ужо, якімі высілкамі, намаганнямі і, калі хочаце, самаахвярнасцю вайсковец Станіслаў Суднік паставіў на ногі ляжачую было газету — змагарку за роднае беларускае слова. І ў яго атрымалася! "Наша слова" выходзіць і зараз, пры ўсіх цяжкасцях на шляху да тых, у кім жыве беларуская душа. Апорай яму — нязменная і глыбокая перакананасць у неабходнасці таго, што робяць яны з паплечнікамі-сябрамі. Дапамагае цвёрдасць пазіцыі, вайсковая загартоўка, звычка не хавацца ў кусты ад перашкод.

А хіба проста было падчас вучобы ў Вышэйшай зенітна-ракетнай вучэльні ў Мінску (зараз — Ваенная акадэмія) і ў Цвярской каманднай акадэміі імя Жукава авалодваць сучасным накірункам вайсковай навукі, без чаго Радзіму не абароніш? Аднак прыходзіла і мацавалася яснае разуменне: ракеты ракетамі, але магутней за самую сучасную грозную зброю — патрыятычная свядомасць сыноў сваёй зямлі. Свядомасць, што ўзыходзіць у чалавечай душы на грунце роднай мовы, гучыць у вуснах бацькоў, звініць у паветры, ліецца з неба...

Менавіта так было і з ім, хлопцам з вёскі Сейлавічы на Нясвіжчыне, які гадаваўся ў гаючай стыхіі беларускай гамонкі, панёс яе з сабою па жыцці, куды б яно яго ні кідала. Ніколі не здраджваў дарагому, незаменнаму. Не разумеў апраўданняў кшталту: "Да я тожа деревенски, у горади з мяне смяяліся, і я стаў, как усе, — на рускую перашоў..."

У Станіслава Судніка да сябе самога тут пытанняў не было. Служыў у войску на Урале ці ў Казахстане — добра, узорна служыў — ад свайго не адступаўся. Сярод землякоў-саслужыўцаў афіцэр-беларус стварыў моцную суполку ТБМ, выдаваў газету "Рокаш". Пасля вяртання на Радзіму — Беларусь ужо стала незалежнай — напоўніцу разгарнуў асветніцкую дзейнасць на хвалі нацыянальнага Адраджэння. Служыў ужо на сваёй зямлі! На вернасць ёй прысягаў на плошчы Незалежнасці разам з іншымі патрыётамі з Беларускага згуртавання вайскоўцаў, адным з заснавальнікаў якога быў сам. І ўзяўся за складанне руска-беларускага вайсковага слоўніка. Выдаў "Шыхтавы статут беларускага войска", стаў аўтарам шматлікіх даследаванняў аб нацыянальных моўных скарбах і геральдычным мінулым Айчыны. Гэтай тэме прысвечаны кніжка-даследаванне "Літва", зборнікі вершаў "Пагоня за мову", "Мой Грунвальд", "Лідскія скрыжаванні" і іншыя выданні.

Каторы ўжо год апантаны да самазабыцця чалавек, непахісны ў сваёй веры, з якім я пазнаёміўся амаль дваццаць гадоў таму і з якім шчыра пасябраваў, паранейшаму жыве ў аддаленым ад сталіцы горадзе Лідзе, нязменна выдае там зусім не правінцыйнае "Наша слова". Яно ідзе па ўсёй краіне, хоць і не без цяжкасцяў у ледзь не спрэс зрусіфікаванай краіне, стукаецца ў сэрцы землякоў: беражыце, перадавайце Боскі дар сваім нашчадкам дзеля будучыні! Тут — поўная сугучнасць са знакамітым запаветам Францішка Багушэвіча: "Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!". Гэта — і дэвіз жыцця Станіслава Судніка.

...Аднойчы я запытаўся ў Станіслава, якім чынам ён, вайсковы афіцэр, прыйшоў да Багушэвіча — аднаго з пачынальнікаў-першапраходцаў сучаснай беларускай літаратуры. Нямала ж сёння такіх, для каго імя і постаць вялікага паэта-дэмакрата, прыхільніка К.Каліноўскага, мужнага грамадскага дзеяча XIX стагоддзя ўжо растае недзе ў плыні часу, здаецца нечым далёкім ад вірлівых нашых дзён, турбот...

— Далёкім?! — усхадзіўся мой субяседнік. — Ды ў Багушэвіча, які выйшаў з беларускай глыбінкі і добра зведаў народнае жыццё як творца і абаронца сялянскіх інтарэсаў (ён жа быў па службе адвакат), змагаўся за чалавечыя правы, асвету і лепшую будучыню простага люду на абсягах волі і справядлівага ладу. Усё ў кожным яго слове і дыханні было такое жыццёвае, глыбокае, што і сёння гучыць актуальна, прымушае думаць і не шкадаваць сіл, каб наблізіць тое, аб чым яшчэ толькі марыцца зараз.

Праз кароткую паўзу сябра працягваў:

— А як горача гучыць у вуснах паэта ягоны зварот да простых людзей з наказам песціць-берагчы мову сваіх прашчураў! Ці маем мы права забыць гэтыя словы? Вось яны:

"Братцы мілыя, дзеці Зямлі-маткі маёй! Вам ахвяруючы працу сваю, мушу з вамі пагаварыць трохі аб нашай долі-нядолі, аб нашай бацькавай спрадвечнай мове, каторую мы самі, да не адны мы, а ўсе людзі мужыцкай завуць, а завецца яна "беларускай". Я сам калісь думаў, што мова наша — "мужыцкая" мова, і толькі таго! Але паздароў Божа добры людцоў, якія навучылі мяне чытаць і пісаць, з той пары я шмат гдзе быў, шмат чаго відзеў і чытаў: і пераканаўся, што мова наша ёсць такая ж людская і панская, як і французская, нямецкая альбо іншая якая".

Мне цікава: як і калі Станіслаў Вацлававіч упершыню далучыўся да паэзіі Багушэвіча?

— Яшчэ і ў школу не хадзіў, а ўжо чытаў на памяць вершык "Здарэнне" — такі даходлівы, паблажліва-смяшлівы, ну проста выхаплены з тагачаснага сялянскага жыцця.

Ехаў раз я ад Кіяны,
Ды ў Смаргоні, і не п'яны,
І даехаў да Ваўкелы...

Чуў я гэта, і не раз, ад сваёй бабулі Марыі Адамаўны Мысіцкай. А потым, прыдбаўшы першую кніжку — Багушэвічаў зборнік, убачыў там упадабаны з дзяцінства верш, даведаўся і пра яго аўтара.

Дык кім мне, скажыце, наканавана было ісці па жыцці? Служыў у войску — яшчэ савецкім, а ў душы смылела, рупіла рытарычнае пытанне Багушэвіча аб усё яшчэ надзённым: "Дзе ж яна, наша Беларусь?" І сам жа паэт адказваў: "Яна там, братцы, гдзе наша мова жывець". Пра ўсё гэта згадваю ва ўспамінах "З войска ў фронт". Спадзяюся, усім зразумела: фронт гэты — мірны, за зберажэнне неацэннага набытку многіх пакаленняў — роднай беларускай мовы.

...Падоўгу і не раз гаварылі мы з блізкім па духу чалавекам на хвалюючую абодвух, як і многіх беларусаў, тэму. І ўсё выразней бачыцца мне ў аблічча някідкага, звычайнага на першы погляд чалавека сутнасць і характар волата духу, пра якога з упэўненасцю можна сказаць: і адзін у полі — ваяр!

На шчасце, ён ужо далёка не адзін, у яго шмат сяброў і паплечнікаў, якія нядаўна шчыра віншавалі юбіляра з ягоным 60-годдзем. Зычылі ніколі не трапіць у адстаўныя на сваім гарачым фронце.

Я рады яшчэ раз выказаць табе, дарагі дружа, велізарную ўдзячнасць за непахіснасць на высакародным шляху, які ты выбраў сабе назаўжды, пажадаць ваярскага здароўя, духоўнай моцы! І, канечне, хачу падзякаваць за тое, што перадаў і мне часцінку свайго запалу ў служэнні роднай мове, сваёй захопленасці ў даследаванні жыццёвага, грамадскага і творчага подзвігу Францішка Багушэвіча — багатыра ў ганаровым шэрагу пакліканых Радзімай.

Добрага табе плёну ва ўсім, шаноўны Станіслаў Вацлававіч! Ганаруся, што мы робім адну справу.

Уладзімір СОДАЛЬ, сябра Саюза беларускіх пісьменнікаў.

ИЗ ПИСЬМА

Нужны ли в больничных палатах телевизоры?

Этот вопрос мучает меня давно. Лежал как-то в неврологическом отделении городской больницы, проходил обследование. И как-то из приоткрытой двери соседней женской палаты услышал: "Заткните уши и закройте глаза..." Прислушиваться к ссоре находившихся в ней женщин не было интереса. Но на следующий день, встретив пациентку, в адрес которой прозвучали эти грозные слова, не удержался и спросил:

— Что случилось, из-за чего между вами разгорелся тот сыр-бор?..

— Если бы этот спор был только вчера... — вздохнула женщина. — Всё из-за этого распроклятого телевизора. В минуты тихого часа хочется вздремнуть, успокоить нервы, а соседка — настырная, включает ненавистный мне сериал. Где тут успокоишься!.. И так не только вечером, а даже ночью, после отбоя. Я эти сериалы обхожу стороной даже дома. Не до них мне. А тут они — одно наказание...

Женщине посочувствовал, потому что и сам переживал подобное. Когда на телеэкраны вышел сериал "Глухарь", я лежал в больнице. Показывали этот сериал и днем, и ночью. Один сосед занимал "нейтралитет". А вот другой не мог обойтись без полюбившегося "Глухаря". Мой намек про "Глухаря" он воспринял глухо. И я понял, что препираться с ним будет бесполезно, только себе во вред... Натягивал на голову одеяло и, закрывая глаза и затыкая уши, потихоньку засыпал...

На этот раз в палате нас было пятеро, и только один я пребывал в решительном одиночестве. Интересы остальных в отношении телевизора разделились поровну...

Давно у меня назревал вопрос: а нужны ли вообще эти спорные черные ящики в больничных палатах?! Не знаю, как где, а в Барановичах они установлены буквально во всех палатах городской больницы. Видимо, для удовлетворения культурных запросов пациентов. Но, как видно из приведенных выше примеров, иногда — во вред их здоровью. Люди раздражаются, спорят, в конце концов, то, что нравится одному, мешает другому. А когда сейчас во время украинского кризиса мнения белорусов относительно этой ситуации разделились, страшно представить, какие могут возникать конфликты и гореть страсти в больничных палатах после просмотра российских новостных передач!

Мне кажется, телевизоры из больничных палат надо убрать.

Когда садился писать эту заметку в газету, хотел поставить рубрику "Давайте обсудим". Но потом решил, что говорильня тут неуместна: те, кто не может обойтись без "Глухарей", будут громко ратовать за телевизоры в больничных палатах, а те, кто любит тишину, станут приводить аргументы против. Вряд ли пациенты найдут взаимопонимание по этому вопросу. Тут, как мне кажется, следует проявить инициативу врачам, администраторам больниц и своим волевым решением убрать телевизоры из больничных палат. Это решение однозначно не навредит пациентам. И, думаю, пользы от такого решения будет больше.

Михаил ЖУКОВ, ветеран труда советского времени.

КОРОТКО

Новую попытку проникнуть в Белый дом пресекли собаки

В Вашингтоне пресечена новая попытка проникнуть в Белый дом.

32-летний Доминик Адесанья из Мэриленда перелез через ограду резиденции и оказался на лужайке. Его тут же атаковали сторожевые собаки, а затем он оказался в руках охраны.

Мужчине предъявлено обвинение в несанкционированном проникновении.

Доступ к Белому дому был временно закрыт, а район оцеплен, учитывая, что инцидент произошел вскоре после трагедии в центре Оттавы.

Европарламент утвердил Еврокомиссию

© Reuters/Christian Hartmann

За полный список еврокомиссаров проголосовало в Страсбурге 423 евродепутата из 699, против — 209. Глава высшего органа законодательной власти ЕС Мартин Шульц вручил главе высшего органа исполнительной Жан-Клоду Юнкеру 5-летний мандат на работу Еврокомиссии.

Тем самым завершено обновление руководящих институтов ЕС, которое началось с майских выборов в Европарламент. Комиссия президента Юнкера должна теперь приступить к работе в Брюсселе 1 ноября. Ее глава обещает меньше бюрократии и больше экономического роста.

США: Россия мешает ОБСЕ контролировать российско-украинскую границу

США обвинили Россию в том, что она мешает наблюдателям Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) осуществлять эффективный мониторинг российско-украинской границы, как это предусмотрено Минским соглашением об урегулировании вооруженного конфликта на востоке Украины. Постоянный представитель США в ОБСЕ Дэниел Баер, в частности, заявил, что Москва по-прежнему не соглашается увеличить число наблюдателей ОБСЕ на границе между Россией и Украиной.

В заявлении Баера указывается, что в настоящее время ОБСЕ осуществляет мониторинг лишь на двух КПП, что позволяет им наблюдать только за одним километром российско-украинской границы, общая протяженность которой составляет сотни километров.

У СОСЕДЕЙ

Даля ГРИБАУСКАЙТЕ:

Литва обретет независимость от российского газа

Открытие плавучего терминала сжиженного природного газа в порту Клайпеды поможет Литве избавиться от зависимости от поставок "голубого топлива" из России. Об этом заявила в интервью Reuters президент Литвы **Даля Грибаускайте**. Запуск терминала в эксплуатацию, пояснила глава Литвы, даст стране *"свободу в принятии решений". "Никто не сможет шантажировать нас или заставить заплатить политическую цену",* — отметила Грибаускайте.

Терминал, который планируется открыть 27 октября, рассчитан на поставку до 4 миллиардов кубических метров газа в год, что покрывает фактически 90 процентов потребностей в газе всех трех бывших советских балтийских республик.

Срок действия договора Литвы с "Газпромом" истекает в 2015 году. Грибаускайте не исключает, что он может быть перезаключен, но только в том случае, если российский монополист изменит формулу формирования цены и будет на равных конкурировать с другими поставщиками на европейском рынке газа. По мнению президента Литвы, украинский кризис показал, что ЕС должен активизировать усилия по сокращению энергетической зависимости от России. *"Зависимость от такого непредсказуемого и ненадежного партнера в области энергетики означает, что Европа слишком многим рискует, слишком много платит. По этой причине Европа теряет конкурентоспособность",* — считает Даля Грибаускайте.

© picture-alliance/AP Photo

ЭХО

Стрельба в столице Канады

Второе за неделю нападение на военнослужащих потрясло канадцев, не привыкших к подобному. Далеко не все поверили в сообщения о стрельбе в центре Оттавы, и даже очевидцы трагедии не сразу осознали, что именно происходит у них на глазах.

А происходило вот что. 32-летний уроженец страны, принявший ислам, открыл стрельбу у Национального военного мемориала, в результате чего был убит караульный. Нападавший вбежал в здание парламента, где в тот момент премьер-министр Канады Стивен Харпер проводил совещание. Прозвучало более 30 выстрелов. В результате нападавший был убит. Один ли был стрелок?

Это нападение может многое изменить в подходе Канады к борьбе с терроризмом, считают наблюдатели.

В комментарии Би-Би-Си канадский специалист по вопросам борьбы с терроризмом **Том Куиггин** обратил внимание на такой аспект проблемы, как толерантное отношение Канады к группам, которые пропагандируют радикальный экстремизм. *"Канада,* — пишет он, — *стала домом для экстремистов, которые проповедуют радикальные взгляды. Они создают политическое пространство, в рамках которого пропаганда насилия и дома, и за рубежом становится приемлемой. Канада во многом, как Великобритания и другие европейские страны, открыла путь потоку экстремистов, их деньгам, их идеологии на свою территорию. С начала восьмидесятых годов они под вывесками различных организаций и благотворительных групп работают над осуществлением своих задач".* Том Куиггин приводит данные о том, что канадские спецслужбы расследуют 63 дела, связанных с терроризмом, по которым проходят 90 канадских граждан.

Газета USA Today делает предположение о том, что атака в Оттаве могла быть реакцией на участие Канады в операции против группировки "Исламское государство", и задается вопросом, является ли эта акция признаком возрастающей угрозы терроризма, взращенного на отечественной почве. Президент США Барак Обама, который говорил по телефону с премьер-министром Канады вскоре после этого инцидента, заявил, что США потрясены случившимся, что происшедшее свидетельствует о необходимости тесной координации в антитеррористической деятельности.

СТАЛО ИЗВЕСТНО

Латвия готовится прекратить выдачу вида на жительство россиянам

Комиссия латвийского сейма одобрила законопроект об остановке выдачи вида на жительство российским гражданам в обмен на инвестиции. Депутаты объяснили свое решение агрессивной политикой России и необходимостью защитить государство от угроз.

Мы пераможам!

Курдскія дзеці, уцекачы з сірыйскага горада Кабані, упэўнены ў перамозе сваіх бацькоў і старэйшых братоў над баевікамі "Ісламскай дзяржавы".

Обаму попросили держать руки при себе

В Чикаго молодой человек попросил президента Барака Обаму "не касаться его девушки". Об этом сообщает The Washington Post. Инцидент произошел во время досрочного голосования на выборах в Конгресс.

Заполняя избирательный бюллетень, Барак Обама оказался рядом с молодой женщиной по имени Айя Купер. Проходящий мимо жених Айи, Майк Джонс, невозмутимо заявил: "Мистер президент, пожалуйста, не прикасайтесь к моей девушке". Обама сообщил, что в его планы это не входило, но идея неплоха, и предложил Айе его поцеловать. "Теперь-то твой парень точно ревнует!" — заметил президент.

Барак Обама уже неоднократно позволял себе достаточно своеобразные шутки. К примеру, в июле 2014 года он предположил, что его повар добавляет в пироги крэк (форма кокаина), поэтому ест он их лишь в выходные. А в марте 2013 года во время официального визита султана Брунея, который считается одним из богатейших людей мира, Обама предложил ему заняться шоппингом в Нью-Йорке, чтобы помочь экономике США.

У НИХ

Пентагон создает чрезвычайную команду для борьбы с лихорадкой

Глава Пентагона **Чак Хейгел** распорядился о формировании команды военных медиков из 30 человек для оказания срочной помощи в борьбе с распространением вируса Эбола в США. Команда из пяти докторов, 20 медсестер и пяти инструкторов будет готова срочно ответить на вызовы и помочь гражданскому персоналу в госпиталях, заявил адмирал **Джон Кирби**. Пентагон заявляет, что эта команда не будет командирована в Африку или другие зарубежные страны.

Тем временем международная гуманитарная организация Oxfam призывает министров иностранных дел стран-членов Европейского Союза приложить дополнительные усилия к борьбе с лихорадкой Эбола — заболеванием, которое, как считает Oxfam, может *"стать для нашего поколения настоящей гуманитарной катастрофой"*.

Руководитель этой британской организации **Марк Голдринг** призвал направить в Сьерра-Леоне, Гвинею и Либерию — три страны, наиболее пострадавшие от эпидемии, — больше военных, медработников и увеличить объем финансирования борьбы с эпидемией. Голдринг сказал, что странам, которые не включились в борьбу с Эболой, это *"может стоить человеческих жизней"*.

ЭВРИКА!

Больны ли вы Эболой?

Быстрый тест для выявления лихорадки Эбола разработали во Франции, в городе Лионе. Он не требует сложного лабораторного оборудования, а для анализа нужна лишь капля крови или мочи.

Ответ можно получить уже через 15 минут: на чувствительной поверхности проявляется одна или две полоски в зависимости от того, положительный результат или отрицательный. А более детальное обследование занимает не больше 2 часов.

"Этот тест позволит проводить массовую проверку населения территорий, попавших в зону риска. Скорость получения результатов позволит лучше контролировать состояние здоровья людей, которые находились в контакте с теми, кто заразился вирусом", — говорит **Лоран Белланже**, научный руководитель проекта.

Французские ученые обещают, что новые тесты будут готовы к применению уже через неделю.

ИХ НРАВЫ

Чужая свадьба

В один из первых наших дней в Саудовской Аравии мы зашли с мужем в местный ресторанчик и удивились выставленным там на самом видном месте бутылкам с вином. В стране, где соблюдается жесточайший сухой закон? Не может быть! Тогда к нам подошел официант, приветливо улыбнулся и объяснил, что нужно всего лишь включить воображение.

В бутылках, стилизованных под винные, находился обычный виноградный сок. Я вас тоже попрошу в этот раз включить воображение, потому что фотографировать на саудовской свадьбе мне настрого запретили.

Запретили, потому что вокруг было много женщин с непокрытой головой, видеть которых мужчины не должны. Даже на фото.

Мусульманские свадьбы принято отмечать раздельно — мужчинам и женщинам. В некоторых странах Ближнего Востока это правило скорее символическое, но в Саудовской Аравии, где сегрегация по половому признаку узаконена, раздельные вечеринки — условие обязательное.

Раздельно — значит, не просто два зала одного ресторана, а два разных здания, часто даже в разные дни. Объединяет их лишь то, что начинаются они поздно, около полуночи, и продолжаются всю ночь. На мужской части торжества гости никогда не видят невесту, зато на женской появляются оба молодожена.

Еще один момент, значительно отличающий саудовскую свадьбу от многих ближневосточных, и уж наверняка от русской или европейской — это ее размах. По торжественному поводу устраивается не одна, а целые три масштабные вечеринки. И, разумеется, на каждую нужно новое платье как невесте, так и ее гостям женского пола. Показаться в старом — дурной тон.

Не вдаваясь в подробности, скажу лишь, что первые две церемонии предназначены для семей молодоженов. На них два больших рода как бы договариваются, молодые подписывают брачный контракт, торжественно читается Коран, жених одаривает невесту украшениями и сладостями.

Семье невесты жених тоже преподносит небольшие сувениры и угощения. С момента регистрации представителем мечети молодые становятся законными супругами, но вместе жить не начинают.

Впереди еще одна церемония, до которой нужно успеть не только дошить свадебное платье и утвердить меню, но и обустроить новый дом. После финальной, третьей вечеринки, на которую приглашаются сотни гостей: родственников, друзей и друзей друзей, муж увозит свою молодую жену домой, и новая семья считается официально состоявшейся.

Я много слышала о саудовских свадьбах и давно мечтала попасть на одну из них. Чего только не рисовало воображение, но действительность оказалась намного ярче любых домыслов.

Была почти полночь. С группой других гостей женского пола мы приехали в назначенное место, зашли внутрь и направились в гардеробную, где, наконец, можно было снять абаи и хиджабы.

Оттуда, поднявшись наверх по лестнице, мы в мгновение ока попали на очень красочную и шумную вечеринку.

Триста пышно одетых, ярко накрашенных женщин, поблескивая своими лучшими бриллиантами, шумно веселились в огромном зале с золотыми люстрами. Официантки разносили угощения. Посреди зала был установлен длинный широкий подиум с лазерной подсветкой, по которому перемещалась приглашенная певица с подтанцовкой.

Коллектив зажигал всю ночь, а зал знал все песни наизусть и радостно подпевал. В моменты, когда артистки уходили перевести дух, на подиум взбирались сами гости и начинали танцевать друг с другом.

Представьте себе: три сотни женщин в специально сшитых для события нарядах танцуют, празднуют и радуются — вообще без единого мужчины в зале! Все эти стразами расшитые платья, эта ярмарка дизайнерских сумок, украшений, каблуков, причесок и шляпок — это все для того, чтобы показать другим женщинам, кто здесь сегодня самая-самая!

Это в повседневной жизни все должно быть скрыто под скромными абаями и черными никабами, а свадьба — отличный повод со всеми повидаться, всех обсудить и себя продемонстрировать. Для многих молодых девушек подобные вечеринки — это еще и шанс показать себя потенциальным свекровям, а значит, удачно самим выйти замуж.

Я скромно сидела за дальним столиком и за всем наблюдала.

Напротив каждой гостьи лежал аккуратно сложенный кусок ткани. Я спросила у своих спутниц, для чего это. Моим предположением было — это что-то вроде палантина, на случай, если станет прохладно.

Оказалось, что это одноразовый хиджаб. Вот придет жених, не бежать же, ломая каблуки, всем назад в гардеробную? Действительно, спустя час мы увидели молодоженов.

Первым появился жених, осыпал гостей лепестками цветов, а через пару минут пришла и невеста. Пара без слов, одними улыбками, поприветствовала собравшихся. Молодые обменялись кольцами, и невеста бросила букет.

После этого молодожены медленно прошлись по подиуму, дав восторженным гостям полюбоваться собой. Все действие заняло не более 15 минут. После приветствия всех пригласили в соседний зал поужинать, а когда мы вернулись, то молодых уже не было, зато вечеринка весело продолжалась до утра. Точнее, до предрассветной молитвы.

А теперь ответы на вопросы, которые мне задают чаще всего.

— Да, платье у невесты белое. Абсолютно привычное нам европейское белое платье. С фатой. На первые две вечеринки невеста, как правило, надевает желтое или голубое платье.

— Нет, жених не в первый раз видит лицо невесты на свадьбе. Бракосочетанию предшествуют долгие смотрины и общение семей. В современном саудовском обществе случается, что молодые знакомятся сами, но чаще бывает, что потенциальную пару подбирают родители. Насильно жениться не заставляют, и если молодые люди друг другу не милы, то смотрины и поиск половинки продолжаются.

— Многоженство исламом разрешено, и оно практикуется в Саудовской Аравии. Все жены должны быть одинаково обеспечены и окружены вниманием мужа. На деле это трудновыполнимо и очень дорого, поэтому позволить себе больше, чем одну жену, могут только богатые, нередко приближенные к королевской семье, мужчины.

— Брачный контракт заключается почти всегда. Кроме имущественных отношений и случаев развода, там могут быть прописаны такие тонкости, как, например, то, что жена обязательно хочет работать. Инициатором развода всегда имеют право оказаться оба супруга.

Мария САШИНСКАЯ,
для bbcrussian.com.

Обливают кислотой женщин, которые, по их мнению, неправильно носят хиджаб

Власти Ирана расследуют серию нападений, которая произошла в третьем по величине городе страны — Исфахане, сообщает NEWSru Israel. Группа злоумышленников обливает кислотой женщин, которые, по их мнению, неправильно носят хиджаб — скрывающий волосы платок, обязательный для всех женщин в Иране.

Жертвами преступников обычно становятся женщины, сидящие за рулем автомобиля. Нападения совершают мотоциклисты, которые стараются попасть кислотой в лицо, а затем быстро уезжают.

По данным The Daily Beast, не менее шести женщин были доставлены в больницу, специализирующуюся на травмах глаз. Средний возраст пациенток — около 30 лет. Еще о двух жертвах сообщил врач ожогового центра.

СИТУАЦИЯ

Трудились за так?

или История о том, как в нашей стране можно попасть в трудовое рабство, выиграть дело в суде против нечестных работодателей, но все равно остаться ни с чем

В редакцию "Народной Воли" обратился Михаил Стельмах *(на фото).* Его история не уникальная, но показательная. Сегодня Михаил — индивидуальный предприниматель, а с декабря прошлого года по июнь нынешнего работал в частном унитарном предприятии "БелПромОценка". С февраля по июнь Михаилу не платили зарплату, он уволился и в августе подал иск в суд на бывшего работодателя с требованием вернуть задолженность по заработной плате. Легко выиграл процесс: по суду бывшие работодатели должны выплатить Михаилу 113 миллионов рублей. Но вернуть честно заработанное он не может до сих пор.

Михаил — не единственная жертва предприимчивых дельцов. В аналогичной ситуации оказалось еще 20 сотрудников "БелПромОценки". Всего по решению судов общий долг предприятия перед бывшими работниками составил почти 1 миллиард рублей. Но должностные лица "БелПромОценки" не торопятся рассчитаться по долгам. Более того, по словам Михаила, не понесли за это никакого наказания, а открыли новое аналогичное дело и продолжают работать.

Но обо всем по порядку.

— Если сказать кратко, это история узаконенного мошенничества, — Михаил раскладывает на столе копии писем и обращений к судебным исполнителям, в Генпрокуратуру, Комитет госконтроля, Администрацию президента. — Осталась последняя надежда — это пресса. Потому что складывается впечатление, что вся эта схема по использованию бесплатного наемного труда у нас просто узаконена. И если не раскрыть ее на всю страну, не предать гласности, то трудовое рабство у нас начнет процветать. Как действовали руководители "БелПромОценки"? Расскажу на своем примере.

Меня пригласили в эту компанию в конце прошлого года. Переговоры велись несколько месяцев, в конце концов я сдался — зарплату предложили 11 миллионов, что было значительно больше, чем на прежнем месте работы.

Я оценщик-эксперт автотранспорта, опыт работы большой. И, конечно, о "БелПромОценке" был наслышан. Компания солидная, на рынке не первый год, занимается оценкой недвижимости, имущества, автотранспорта и т.д. Среди ее клиентов не просто частные лица, а известные компании — "Милавица", "Велком". "Белтрансгаз" и т.п.

Первую зарплату мне действительно выплатили, как обещали, копеечка в копеечку: чистыми на руки получил 10 миллионов, деньги были переведены на банковскую карточку. Но в начале этого года официальные выплаты прекратились. За январь-февраль зарплату выдали в конверте, но попросили дать расписку, что, как только предприятие перечислит зарплату за эти месяцы официально на карточку, я обязуюсь их вернуть. Но никто ничего мне уже на карточку больше не перечислял.

Зарплату не получали буквально все сотрудники. Две беременные сотрудницы остались без декретных. Зарплату им не платили, следовательно, страховые взносы в Фонд социальной защиты с них не поступали, поэтому больничный по беременности они получить не смогли.

Как только предприятие перестало платить зарплату, мы стали писать жалобы в Минский райисполком, в Департамент государственной инспекции труда, в Министерство труда и социальной защиты, КГБ. Все ответы сводились к обыкновенным отпискам. Только в апрельском ответе из исполкома Минского района было сказано, что "*на заседании рабочей группы и.о руководителя Шевчик Е.В. была предупреждена о том, что в случае непринятия руководством организации в ближайшее время мер по погашению имеющейся задолженности по заработной плате Минский районный исполнительный комитет обратится в Экономический суд Минской области с исковым заявлением о ликвидации ЭКЧУП "БелПромОценка".* Такой ответ рассмешил, потому что мы знали, что еще в начале года Шевчик Е.В. зарегистрировала новое предприятие — ООО "БПО-Экспертиза". Оно размещалось в офисе "БелПромОценки", реклама по-прежнему шла от имени "БелПромОценки", а счета на оплату клиентам отправлялись от "БПО-Экспертизы".

В феврале некоторые сотрудники, а были и такие, кто набрал кредитов в банке и не мог за них рассчитываться, потому что остался без зарплаты, стали судиться с "БелПромОценкой". И все суды заканчивались в их пользу. Я одним из последних пошел в суд. Исковое заявление подал 30 августа, а уже на 18 сентября было назначено судебное слушание.

Никто из представителей "БелПромОценки" в суд не явился. Дело слушалось в их отсутствие. К дате суда задолженность предприятия по моей зарплате составила 53 миллиона 220 тысяч. Суд мой иск удовлетворил полностью, более того, обязал "БелПромОценку" выплатить дополнительно 60 миллионов 500 тысяч — средний заработок за просрочку расчета при увольнении. Всего предприятие должно мне 113 миллионов. Судебное решение вступало в силу 14 октября.

Казалось бы, класс, здорово! Справедливость восторжествовала. "БелПромОценка" не только вернет мне невыплаченную зарплату, но еще и заплатит солидную сумму за просрочку расчета при увольнении. Но в очереди за получением денег я был 21-м. Работники предприятия, которые прошли суды раньше, уже не первый месяц ждали, когда же судебное решение будет выполнено. Оказалось, что выиграть дело в суде — это еще ничего не значит. Попробуй-ка взыщи деньги с предприятия-должника! В нашем случае вся правовая система Беларуси оказалась бессильна перед нечестными предпринимателями. Почему я говорю "нечестными"? Потому что если бы они были честны перед нами, то пришли бы и сказали: денег нет, увольняйтесь. Так нет же, кормили завтраками, просили подождать, а сами за нашей спиной открыли новое предприятие. Причем, заметьте, "БПО-Экспертиза", которое в начале года открыла замдиректор "БелПромОценки" Е.В.Шевчик, предлагает клиентам те же услуги по оценке недвижимости, автотранспорта, оборудования и т.д. Казалось бы, зачем начинать дело, если аналогичное не давало прибыли? Или все же банкротство "БелПромОценки" — не что иное, как хорошо продуманная афера? Но почему-то никто в правоохранительных органах на это обстоятельство не обратил внимания!

Первыми вступили в силу решения суда Минского района (они проходили по месту регистрации предприятия). Суд наложил арест на счета "БелПромОценки". Но руководство беспрепятственно открыло новый счет и, по нашим данным, спокойно пользовалось им до сентября. Все обращения моих коллег по несчастью к судебным исполнителям суда Минского района повлиять на ситуацию оказались безрезультатными. Более того, узнав, что офис "БелПромОценки" находится в Минске, в бизнес-центре "Виктория", судебные исполнители суда Минского района передали все материалы дела коллегам из суда Центрального района Минска. 27 июня уже новые исполнители описали имущество "БелПромОценки". Смешно сказать, на какую сумму: 14 миллионов 400 тысяч. Через месяц проводится доопись имущества, сумма увеличивается... на 1 миллион рублей. Причем обо всем этом мы узнаем не официально, а из приватных бесед с судебными исполнителями. Т.е. нас как бы никто и не должен ни о чем уведомлять. Сидите и ждите!

Но даже из этих денег между потерпевшими работниками распределили только два с половиной миллиона. А общий долг "БелПромОценки" перед нами, как вы помните, — почти миллиард рублей!

Конечно, мы возмущены. Мы обеспокоены тем, что денег не увидим как собственных ушей. У некоторых сотрудников уже истекает 4 месяца, выделенных судом для судебных исполнителей на процедуру возврата денег, но судебные исполнители ничего не могут сделать. Поэтому мы пишем в Генпрокуратуру, в Департамент финансовых расследований Комитета госконтроля с просьбой повлиять на ситуацию, провести проверку деятельности бывшего нанимателя в рамках действующего законодательства и привлечь лиц, виновных в невыплате заработной платы, к ответственности, установленной законом. Т.е. мы хотим, чтобы наши правоохранители проверили счета "БелПромОценки" за весь 2013 год, проверили цепочку денежных переводов. Ведь нельзя исключить, что администрация специально опустошала счета предприятия, умышленно банкротила предприятие, зная, что мы даже по суду не сможем взыскать с них задолженность по зарплате, если на счету нет денег!

В Департамент финансовых расследований Комитета госконтроля я лично ходил на прием. Сотрудник ДФР КГ мне заявил, что они провели проверку движения денежных средств "БелПромОценки" с февраля 2013 года — с того момента, когда были вынесены первые судебные решения по искам работников. А проверять счета за прошлый год они могут лишь тогда, когда будет начата процедура банкротства. А ее инициировать может либо руководство предприятия, либо милиция, либо исполком. Сотрудник ДФР сказал, что деньги на счету "БелПромОценки" есть, но сумму не назвал. Из письма из Генпрокуратуры мы узнали, что там лежит всего лишь 46 миллионов 400 тысяч рублей.

Я позвонил судебному исполнителю суда Центрального района Минска и спросил, почему хотя бы эти деньги не распределить между нами, ведь инфляция каждый день их обесценивает. Знаете, какой был ответ? "Чтобы нам наложить арест, надо, чтобы его снял суд Минского района. Я им звонил. Реакции никакой. Попробуйте вы позвоните или съездите туда, поговорите...".

Как на это реагировать?

Мне казалось, что в нашей ситуации все очевидно: есть деятели, которые провернули свои дела, задолжали нам почти 1 миллиард рублей, государство обязано направить на предприятие комплексную проверку, и все должны получить по заслугам. Но никто ничего не делает! Никто не может (или не хочет?) помочь нам законным образом вернуть свои деньги! А те, кто использовал наш труд и не платил зарплату, никакой ответственности за это не понесли и продолжают работать.

***

Выслушав историю Михаила Стельмаха, конечно же, мы решили узнать мнение другой стороны. ЭКЧУП "БелПромОценка" не ликвидировано, в интернете легко можно найти сайт предприятия с контактными телефонами. Однако городской телефон, указанный на сайте, не отвечает (дозвониться мы пытались на протяжении нескольких дней). Трубку контактного мобильного телефона сняли сразу, но девушка на том конце провода искренне удивилась: *"Откуда у вас этот номер? Нет тут никакой "БелПромОценки". Я устала уже отвечать всем звонящим".*

Попытка найти контактные телефоны нового предприятия — "БПО-Экспертиза", созданного, как утверждает Михаил Стельмах, бывшим руководством "БелПромОценки", тоже оказалась безрезультатной. В базе данных Минской городской справочной телефонной службы номер телефона данной компании отсутствует. В интернете информация о "БПО-Экспертиза" ограничивается только сообщениями о видах деятельности компании и не содержит никаких контактных данных.

Если после этой публикации у руководства ЭКЧУП "БелПромОценка" возникнет желание прокомментировать возникшую ситуацию по невыплате зарплаты своим бывшим сотрудникам — редакция готова их выслушать и предоставить место на страницах "Народной Воли".

КОММЕНТАРИЙ ЮРИСТА

«Шанс есть»

Если судисполнители не могут взыскать с работодателя деньги по задолженности по зарплате, неужели нельзя задействовать иные правовые механизмы? Ведь речь идет о немалой сумме — почти 1 миллиарде рублей! Да и подобные ситуации, если их оставить без внимания, могут служить "хорошим" пособием по обману людей для других частников.

За комментарием мы обратились к юристу РПОО "Белорусский Хельсинкский комитет" **Дмитрию Черных.**

— Дело, безусловно, сложное. Так может выглядеть четко продуманная схема, как использовать бесплатный наемный труд. Но доказать это могут только следственные органы, которые обладают необходимыми полномочиями, — говорит юрист. — Я посоветовал бы потерпевшим обратиться в Следственный комитет с заявлением о проведении проверки деятельности данной фирмы и при наличии признаков преступления возбудить уголовное дело по данному факту. В заявлении они могут указать, что, по их мнению, в действиях учредителя и руководства предприятия имелся состав мошенничества.

Следственные органы в течение 10 — 14 дней должны определить, есть ли основания для возбуждения уголовного дела по данному факту или нет.

Можно пойти иным путем. Дождаться, когда судебный исполнитель выдаст документ о невозможности исполнения, и подать исковое заявление о банкротстве предприятия. По закону кредиторы при определенных условиях имеют право подавать такие исковые заявления. И уже в рамках дела о банкротстве они могут подавать иск о субсидиарной (дополнительной) ответственности учредителя и директора по долгам. Если банкротство вызвано действиями учредителя и руководства, то суд имеет право перевесить на них эту ответственность.

Процедура эта долгая, нудная. Но хотел бы отметить, что когда речь идет о задолженности предприятий гражданам, есть шанс, что к этому делу будет больше внимания со стороны правоохранительных и следственных органов. А значит, есть шанс вернуть свои деньги.

Можно иным способом обратить внимание на эту проблему, подчеркнуть ее значимость — записать видеообращение к руководителям местной власти и даже лично Александру Лукашенко. Такие меры тоже зачастую бывают очень действенными.

Мария ЭЙСМОНТ.

СКАНДАЛ

Рыбкі захацелася...

*Пракурора Петрыкаўскага раёна **Уладзіміра Бобеля** затрымалі за незаконную начную рыбалку.*

У старшага саветніка юстыцыі былі канфіскаваны тры сеткі і незаконна злоўленая рыба. Папярэдняя шкода прыродзе склала 327 базавых велічынь, або 49 мільёнаў рублёў. Праводзіцца разбор, матэрыялы перададзены ва УСК па Гомельскай вобласці.

Уладзімір Бобель быў прызначаны пракурорам Петрыкаўскага раёна ў 2003 годзе. У 2013 годзе загадам Генеральнага пракурора быў занесены на Рэспубліканскую дошку гонару. У пракуратуры Петрыкаўскага раёна зараз гавораць, што пракурор цяпер у адпачынку і будзе на працы ў лістападзе.

НРАВЫ

«Семейный подряд»

*В Лидском районе с интервалом менее суток за решеткой оказались два брата, совершившие разные преступления. Об том журналистам рассказал официальный представитель Следственного комитета по Гродненской области **Сергей Шершеневич**.*

Сначала за старое взялся 45-летний мужчина. Вор-рецидивист только пять дней назад освободился из мест лишения свободы и уже имел в "послужном списке" девять судимостей за кражи и разбой. На этот раз он наведался к проживавшему на хуторе пенсионеру и потребовал у того денег. Услышав отказ, вчерашний зэк пустил в ход кулаки, а затем угрожал попавшимися под руку вилами, приставив их к груди сельчанина. После этого похитил у того из кармана 50 тысяч рублей и велосипед, на котором сразу поехал за спиртным в сельмаг. Потерпевший обратился за помощью к врачам, а правоохранители задержали рецидивиста дома, когда он спал после распития спиртного.

На следующий день пришел черед его 39-летнего брата, за плечами которого шесть судимостей за кражи, разбой и грабеж. На свободе он успел провести неполный год. Находясь в гостях у соседки-пенсионерки, стянул у нее циркониевый браслет и серебряную цепочку. Пропить краденое не успел и вслед за братом снова оказался за решеткой.

ЗАКУЛІССЕ

З марай пра Парыж

Гэтай вясной Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі апынуўся ў цэнтры скандалу. Нягледзячы на пратэст большасці акцёраў, ад дырэктарскай пасады быў адхілены **Ігар Сігоў**, шматгадовы нефармальны лідар калектыву. Неўзабаве стала вядома, для каго вызвалялася крэсла. Ягозаняў **Уладзімір Карачэўскі,** былы першы намеснік міністра культуры. Для 44-гадовага чыноўніка гэта выглядала як істотнае паніжэнне. Але першыя крокі Карачэўскага паказалі: амбіцыйны дырэктар не разглядае новую пасаду як сінекуру і, напэўна, у глыбіні душы спадзяецца вярнуцца ва ўладу.

Цяпер РТБД з'яўляецца адным з лепшых драматычных тэатраў Мінска. Калі меркаваць па прагараме дзеянняў, якая прагучала на спецыяльна скліканай прэс-канферэнцыі, Карачэўскі спадзяецца змяніць акцэнты і зрабіць тэатр культурным і свецкім цэнтрам сталіцы.

12—14 снежня ў тэатры запланавана "Каляднае рандэву ў ТБД". Праграма будзе складацца з трох частак. Першая — "Рандэву", падчас якой гасцей будуць забаўляць музыкант з французскім гармонікам і жывыя статуі. Адбудзецца шоу "Вулічны парыжскі канцэрт", падчас якога будзе гучаць французская музыка, а таксама адбывацца дэгустацыя сыроў і він гэтай краіны. Другой часткай стане тэатралізаваны канцэрт "Зімовы сон Пэра Наэля" (Пэр Наэль — зімовы фальклорны персанаж Францыі, аналаг Дзеда Мароза і Санта-Клаўса). Трэцяя частка "Каляднага рандэву" будзе называцца "Прэта-партэ". Падчас яе адбудзецца паказ калекцыі адзення віцебскага дызайнера **Таццяны Сычовай**, уладальніцы брэнда жаночага адзення і аксесуараў RadaStyle. На прэзентацыі тэатр чакае мадэляў агенцтва "Тамара" (старэйшага агенцтва Беларусі), а таксама запрошаных гасцей. У прыватнасці, сваю згоду пацвердзіла тэлевядучая **Алена Спірыдовіч**, якая замаўляе ў Сычовай канцэртныя касцюмы.

У тым жа снежні запланавана прэм'ера эксперыментальнага спектакля-праекта "Мабыць", які ставіць рэжысёр **Аляксандр Марчанка**. Пастаноўка заснавана на дакументальным матэрыяле: акцёры гутарылі з выпадковымі мінакамі пра жыццё (напрыклад, сам Марчанка размаўляў у трамваі з кантралёрам). Драматург **Дзмітрый Багаслаўскі** зводзіў гэтыя маналогі і дыялогі ў тэкст, а акцёры імкнуліся перадаць асаблівасці маўлення і інтанацыі сваіх суразмоўцаў. Дарэчы, апошнія не з'яўляюцца публічнымі асобамі. Адзінае выключэнне — мастак **Алесь Пушкін**, вядомы сваімі палітычнымі акцыямі. *"Мне здавалася, што людзі будуць выказвацца пра жыццё радыкальна,* — кажа Марчанка. — *Але амаль ніхто не гаварыў пра палітыку. Больш пра сябе, пра сваякоў, часам пра мову. Атрымаліся пастэльныя таны, але такая наша рэальнасць".*

Амбіцыйныя планы тэатра (акрамя гэтых праектаў запланавана яшчэ некалькі прэм'ер) плануецца ажыццявіць з дапамогай бізнесу... і замежжа. "Калядным рандэву" зацікавілася французская амбасада. Дырэктар тэатра спадзяецца і на падтрымку фірмаў, якія працуюць з французскай прадукцыяй. А таксама на гастролі: Карачэўскі хоча паказаць у Францыі спектакль "Тры Жызэлі" паводле п'есы **Андрэя Курэйчыка**. У ім распавядаецца пра лёс дзяўчыны Жызэль Купэс, якая падчас вайны закахалася ў савецкага салдата, трапіла ў беларускую вёску і не змагла вярнуцца на радзіму.

Пасля прэс-канферэнцыі Уладзімір Карачэўскі адзначыў у размове з карэспандэнтам "Народнай Волі", што завяршае фарміраванне апякунскай рады, якая будзе існаваць пры тэатры. У яе далі згоду ўвайсці кіраўнік канала АНТ **Рыгор Кісель**, першы намеснік міністра замежных спраў **Аляксандр Міхневіч**, агенцтва нерухомасці "Твая сталіца", агенцтва Уладзіміра Граўцова. *"Некаторыя буйныя прадпрыемствы плануюць дапамагчы нам матэрыяльна,* — кажа Карачэўскі. — *Але мы пакуль атрымалі толькі вусную згоду. Як толькі прыйдзе афіцыйнае пацвярджэнне, абвяшчу некаторыя гучныя імёны".* У лістападзе гэтага года плануецца правесці першае пасяджэнне апякунскай рады.

Планы і перспектывы ўражваюць. Праўда, у вялікай бочцы мёду была і лыжка дзёгцю. У той жа размове Уладзімір Карачэўскі паведаміў: акцёр Ігар Сігоў нядаўна перайшоў у трупу Купалаўскага. На сцэну РТБД ён выходзіць толькі ў тых спектаклях, дзе іграў раней. Як патлумачыў дырэктар, і ён асабіста, і мастацкае кіраўніцтва тэатра неаднаразова прапаноўвалі Сігову застацца, але той адмовіўся. *"Не бачу ў гэтым нічога страшнага,* — кажа Карачэўскі. — *Гэтак жа сама ў свой час з Маладзёжнага сышоў Сяргей Журавель. Пры тым ён працягвае іграць у асобных спектаклях гэтага калектыву. Купалаўскі тэатр — гэта іншыя магчымасці, іншая сцэна. Але мы плануем па-ранейшаму супрацоўнічаць з Ігарам Аляксеевічам".* У тым ліку падчас аднаўлення фольк-рок-оперы "Адвечная песня".

Дарэчы, у гэтым культавым спектаклі РТБД, створаным паводле аднайменнай паэмы Янкі Купалы, плануюць аднавіць касцюмы і дэкарацыі, а таксама займець новае музычнае рашэнне з удзелам гурта "Палац". Абноўленую версію спектакля мяркуюць паказаць у сакавіку на Малой сцэне Палаца Рэспублікі, а ў ідэале — выправіць на гастролі за мяжу. Праўда, пытанне: ці знойдзе для гэтага час Сігоў (дарэчы, адзіны выканаўца галоўнай ролі)? Днямі ён ужо выйшаў на сцэну ў спектаклі "Тата", новай прэм'еры Купалаўскага тэатра.

Максім ПЛОТНІКАЎ.

ЧУЛІ?

Буяльскі вярнуўся

*Жаночую зборную Беларусі па баскетболе ў трэці раз узначаліў **Анатоль Буяльскі**. Рашэнне аб прызначэнні аднагалосна прыняў выканкам федэрацыі па гэтым відзе спорту.*

Як паведаміла прэс-служба БФБ, на карысць кандыдата былі прыведзены наступныя аргументы: вялікі вопыт працы з нацыянальнай зборнай і дасягненне сур'ёзных вынікаў з ёй на сусветнай арэне; праца ў нацыянальным чэмпіянаце, што дазваляе на пастаяннай аснове прасочваць асноўныя тэндэнцыі развіцця жаночага баскетбола; веданне спецыфікі працы з жаночымі камандамі; валоданне сучаснымі методыкамі падрыхтоўкі баскетбалістак.

Найбліжэйшым часам з Буяльскім будзе заключаны доўгатэрміновы кантракт. Перад ім пастаўлена задача сфарміраваць склад нацыянальнай каманды і групу спецыялістаў для работы з ёй, а таксама прапрацаваць дэталёвы план падрыхтоўкі зборнай да чэмпіянату Еўропы 2015 года.

Буяльскі працаваў са зборнай у 1996—1999 і 2002—2011 гадах, сышоў пасля канфлікту з ранейшым кіраўніцтвам федэрацыі. Цяпер ён змяніў літоўца **Рымантаса Грыгаса**, пад кіраўніцтвам якога на апошнім чэмпіянаце свету ў Турцыі зборная не здолела прайсці далей за 1/8 фіналу.

ДУЭЛЬ!

Трэнер хакейнага «Віцебска» збіраецца даць «па шайбе» трэнеру «Металурга»

Ён выклікаў калегу на баксёрскі паядынак.

Настаўнік хакейнага клуба "Віцебск" **Дзмітрый Дудзік** *(на фота)* пакрыўдзіўся на каментарый галоўнага трэнера жлобінскага "Металурга" **Паўла Зубава,** які прагучаў на прэс-канферэнцыі пасля таго, як жлобінцы перамаглі віцябчан — 4:0.

"Хто і супраць каго гуляў брудна?! — заявіў Зубаў. — *Уся арэна бачыла, як ваш "радыст" бегаў туды-сюды, перадаваў пасланні ад Дудзіка. Ён і сам займаўся такімі рэчамі, калі быў іграком. Заўсёды "смаркатым" хадзіў. Паўтаруся: хакей — гэта мужчынская гульня, і ў трэнерскім штабе таксама павінны быць мужыкі. Хочаце біцца? Давайце выбіраць сапернікаў па камплекцыі. Не пытанне... Мужыкамі трэба быць".*

Дудзік, напэўна, успрыняў гэтыя словы як асабісты выклік, таму рэакцыя не прымусіла сябе доўга чакаць. Ужо праз нейкі час на афіцыйным сайце ХК "Віцебск" з'явілася заява ў адказ: *"У першую чаргу мяне здзівіла тое, што падобнае дазваляе сабе публічны чалавек з трэнерскага цэха, які працуе ў чужой для яго краіне* (Павел Зубаў — расіянін. — **Аўт.).** *Ён проста прыйшоў у мой дом і пры ўсіх абразіў. Дык вось, Зубаў, 12 лістапада (за дзень да гульні ў адказ) я чакаю цябе ў баксёрскай зале ў Віцебску ў 20.00. Калі ты не баязлівец — ты прыйдзеш, і мы ўсё вырашым як мужыкі".*

"Гонар маю!" — інтэлігентна дадаў напрыканцы беларускі д'Артаньян.

"Народная Воля" хацела ўдакладніць у Дзмітрыя Уладзіміравіча, на якіх умовах будзе праходзіць паядынак (у пальчатках ці для большай відовішчнасці без іх), але той аказаўся нешматслоўным: *"Усё, што я хацеў сказаць, сказаў на афіцыйным сайце".* У роздуме пакуль і трэнер "Металурга".

Зрэшты, ідэя сама па сабе — геніяльная! Напрыклад, на матчы "Металург"—"Віцебск" на арэне, якая змяшчае 2000 чалавек, прысутнічала 1626 гледачоў. А вось калі б у перапынках паміж перыядамі на лёд выходзілі набіць адзін аднаму "фэйсы" яшчэ і трэнеры, упэўнены: у лядовым палацы яблыку не было б дзе ўпасці!

Не ўсё так сумна ў беларускім хакеі...

Алесь СІВЫ.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27 ОКТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Новости экономики".
07.10, 08.10, 19.40, 00.00 "Зона Х".
09.10 "Главный эфир".
10.05 "Клуб редакторов".
10.45 "Звездная жизнь".
11.00, 13.00, 16.00 "90 секунд".
12.10 **"Забытое"**. Худ.фильм.
13.40, 15.25 **"Ветер в лицо"**. Худ.фильм.
15.15, 18.40 "Новости региона".
17.30 "Белорусское времечко".
19.20 "Арена".
20.00 "Форум".
21.00 "Панорама".
21.45 **"След"**. Сериал.
23.45 "Актуальное интервью".
00.40 "День спорта".
00.55 **"Забытое"**. Худ.фильм.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 10.10, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 **"Сашка"**. Сериал.
10.40 **"На златом крыльце сидели"**. Худ.фильм.
11.55 **"Умник"**. Сериал.
13.45 **"Бриллиантовый полицейский"**. Худ.фильм.
15.30 "Comedy Баттл. Без границ".
17.50, 23.50 **"Такси"**. Сериал.
18.50 **"Универ"**. Сериал.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
21.35 **"Виртуозы"**. Сериал.
22.45 **"Кулинар-2"**. Сериал.
23.45 "Хочу в телевизор!".
00.25 "Хали-гали".

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.05, 19.00, 23.30 "Калейдаскоп".
08.15, 21.55 "Дыяблог. P.S.".
08.40 **"Цалаахоўнік Тэс"**. Маст.фільм.
10.15 **"Расклад на паслязаўтра"**. Маст.фільм.
11.40 "Старыя казкі".
12.20 **"Паветраны рамізнік"**. Маст.фільм.
13.35 "Камертон".
14.00 "І з горкіх кветак пчала прынесціь мёд".
14.55 "Спадчыннае".
15.05 "І смех, і бяда".
15.50 Мультфільмы.
16.40 **"Выкрасці Бельмандо"**. Серыял.
17.35 **"Ляўша"**. Маст.фільм.
19.20 **"Тэкумзе"**. Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.05 "Сто песень для Беларусі".
22.25 "Размаўляем па-беларуску".
22.50 "Подых струн".

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт".
08.00 Футбол. "Бернли" — "Эвертон".
09.50 Футбол. "Манчестер Юнайтед" — "Челси".
11.40 Теннис.
13.45 Футбол. "Тоттенхэм"— "Ньюкасл".
15.35 Баскетбол. Чемпионат мира. Женщины. Финал. Испания — США.
17.25 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Шахтер" (Солигорск) — "Динамо" (Минск).
19.25 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Амур" (Хабаровск).
21.50 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
22.50 Футбол. Чемпионат Англии. КПР — "Астон Вилла".
00.55 "Время футбола".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.00 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Фазенда".
11.50 "Модный приговор".
13.10 "Мужское/Женское".
14.10 "Наедине со всеми".
15.10, 16.15 "Время покажет".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Обратный отсчет".
19.20 "Жди меня".
20.00 "Время".
21.05 "Дело принципа".
22.15 **"Картахена"**. Худ.фильм.
00.00 "Вечерний Ургант".
00.40 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Картина мира".
10.55 "Погода на неделю".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.50 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 23.40 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Кузькина мать. Итоги".
16.40 "Космонавтика".
17.15 "Вся Россия".
17.50 **"Сердце звезды"**. Сериал.
18.50 **"Пока станица спит"**. Сериал.
20.50 **"Каменская"**. Сериал.
21.50, 23.50 **"Уйти, чтобы вернуться"**. Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "До суда".
09.10, 10.20 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.30, 17.25 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Едим дома".
16.35 "Очная ставка".
17.55 "Говорим и показываем".
20.00 **"Карпов. Сезон третий"**. Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
23.00 **"Братаны"**. Худ.фильм.
00.40 **"Проснемся вместе?"**. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.30 "Неделя".
09.45 "Большой завтрак".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.40 "Семейные драмы".
12.35 **"Не ври мне!"**. Сериал.
13.50 "Большой город".
14.30 "Звездный ринг. Битва хитов".
15.45 "Дорогая передача".
16.20 "Наше дело".
16.50 **"Следаки"**. Сериал.
18.30 "Странное дело".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Поющие города". Дневник.
20.20 **"Драконы навсегда"**. Худ.фильм.
22.10 "Смотреть всем!".
23.00 "Неделя спорта".
23.30 "Военная тайна".

Мир

06.00 "180 минут".
08.45, 00.40 "Беларусь сегодня".
09.10, 01.05 **"Лекарство против страха"**. Худ.фільм.
10.40 **"Белый холст"**. Худ.фильм.
12.10 "В мире еды".
13.00, 16.00, 19.00 "Новости".
13.20 **"Отблески"**. Сериал.
15.10, 02.40 "Тайные знаки".
16.20 "Слово за слово".
17.10 **"Ненависть"**. Сериал.
19.20, 03.05 **"Александровский сад"**. Сериал.
22.00 **"Путь домой"**. Худ.фильм.
23.40 "Новости культуры".
00.30 "Новости. Главная тема".

Польскі спадарожнікавы канал

07.00, 11.45 "ПраСвет".
07.35, 19.00, 01.00 "Людскія справы".
08.05 "Два на два".
08.40, 12.45 "Невядомая Беларусь: "Пашпарт для беларуса. Дак. фільм.
09.10, 16.35 **"Mad Men. Утрапёныя-2"**. Серыял.
10.00, 15.00 "Украіна. Пункт адліку". Дак.фільм.
11.30 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
12.20 "Эксперт".
13.20, 22.50 **"Папросту разам"**. Маст.фільм.
17.20 **"Час гонару"**. Серыял.
18.10 Беларусы ў Польшчы.
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 "Навіны".
18.40, 20.10 "Агляд медыяў".
18.45 "Каментарый спецыяліста".
19.35 "Свет".
19.50 "Агляд падзей культуры".
20.15, 20.35 "Гарачы каментарый".
20.50 "Дэвайс".
21.00, 02.00 "Аб'ектыў".
21.25 "Размова".
21.55, 03.55 "Асабісты капітал".
22.15, 04.15 "Зоры не спяць".
00.30, 01.30, 02.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

27 кастрычніка — 2 лістапада

Тэатры

МІНСК

Нацыянальны акадэмічны тэатр Янкі Купалы
27, 28 — "Дом".
30, 31 — "Пан Тадэвуш".
1, 2 — "Паўлінка".

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
28 — "Раскіданае гняздо".
29 — "Тры Жызэлі".
30 — Музычны салон — 18.20. "Нямое каханне" — 19.00.
31 — "Кантракт".
1 — "Гісторыя двух сабак" — 12.00. "Кантракт" — 19.00.
2 — "Ціхі шэпат сыходзячых крокаў".

Новы тэатр
1 — "Счастье мое".
2 — "Персидская сирень".

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета
29 — *Елена Сало*. "Портреты. Изабелла Юрьева".
1, 2 — **ПРЭМ'ЕРА!** "Лауренсия".

Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр
27 — "Дубровский".
28 — "Голубая камея".
29 — "Обыкновенное чудо".
30 — "Жизель".
31 — "Бабий бунт".
1— "Сильва".
2 — Творчы праект "Наталля Гайда запрашае". Заключны гала-канцэрт.

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
28 — "Записки усталого романтика".
29 — "Правда — хорошо, а счастье лучше".
30 — "Оракул?".
31 — "Проделки Ханумы".
1 — "Песняр".
2 — "Дядюшкин сон".

Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр
28 — "Карьера Челестино".
29 — "Полковник-Птица".
30 — "Козий остров".
31 — "Восемь любящих женщин".
1 — "Дунюшка и Кащеево царство" — 11.30. "Бесприданница" — 19.00.
2 — "Карьера Челестино".

Сучасны мастацкі тэатр
31 —"Комедия о скупердяе".
1 — "Американская комедия".
2 — "Просто Карлсон" — 14.30. "Пора по парам" — 19.00.

Беларускі дзяржаўны тэатр лялек
27, 28 — "Малыш и Карлсон, который живет на крыше".
29 — "Марынка-Крапіўніца".

Драматычны тэатр Беларускай Арміі
31, 1 — "Не покидай меня".

Беларускі паэтычны тэатр аднаго акцёра "Зніч"
27 — "Мой Маленькі прынц" — 15.00. "Нобіль — Барвяны Уладар" — 19.00.

Беларускі рэспубліканскі тэатр юнага гледача
28 — "Прыгоды Бібігона".
29 — "Пані Завіруха".
30 — "Кот у ботах".
31 — "Беласнежка і сем гномаў".
1 — "Вясёлы Роджар".
2 — "Казка чароўнага лесу".

ВІЦЕБСК

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа
27, 28 — "Рождение".
29, 30 — "Эти свободные бабочки".
31 — "Осенняя соната".

ГОМЕЛЬ

Гомельскі абласны драматычны тэатр
30, 31 — "Между небом и землей".
1 — "Любовь под вязами".
2 — "Горько!".

ГРОДНА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
27 — "Чорт і Баба".
28, 29 — "Што баліць?".
30, 31 — "Дажыць да прэм'еры".
1 — "Шинель".
2 — "Сказка дикого леса" — 12.00. "№13" — 19.00.

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны драматычны тэатр
30 — "Мой внук Вениамин".
31 — "Не такой, как все".

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы
29 — "Гроза".
30 — "Дорогая Памелла".
31 — "Игра любви и случая".

ВТОРНИК, 28 ОКТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.50 "Новости".
07.05, 08.05 "Новости экономики".
07.10, 08.10, 19.40, 00.15 "Зона Х".
09.10, 21.45 **"След"**. Сериал.
11.00, 13.00, 16.00 "90 секунд".
11.05, 20.00 **"Долгий путь домой"**. Сериал.
12.10, 16.35 "Семейные мелодрамы-2".
13.05 "День в большом городе".
14.00 **"Такая обычная жизнь"**. Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25, 01.25 **"Все сначала"**. Сериал.
17.30 "Белорусское времечко".
19.20, 00.35 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
23.40 "Вечер трудного дня".
01.10 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 **"Сашка"**. Сериал.
10.15 "Кипяток".
10.35, 22.45 **"Кулинар-2"**. Сериал.
11.40 **"Виртуозы"**. Сериал.
12.45 "Икра".
13.20, 18.50 **"Универ"**. Сериал.
15.35 "Comedy Woman".
17.50, 23.50 **"Такси"**. Сериал.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
21.35 **"Виртуозы"**. Сериал.
23.45 "Хочу в телевизор".

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.50, 19.10, 00.20 "Калейдаскоп".
08.15 **"Ляўша"**. Маст.фільм.
09.40, 17.10, 22.15 "Дыяблог".
10.05 **"Чорны замак Альшанскі"**. Маст.фільм.
12.10 "Легенды кіно".
12.25, 23.50 "Свята далёкай зоркі".
13.05 Канцэрт аркестра нацыянальных інструментаў "Терема".
15.10 "Актрыса". Дак.фільм.
15.35 "Размаўляем па-беларуску".
16.05 Мультфільмы.
16.20 **"Выкрасці Бельмандо"**. Серыял.
17.35 **"Кар'ера Дзімы Горына"**. Маст.фільм.
19.30, 21.00, 22.40 **"Падлетак"**. Серыял.
20.45 "Калыханка".

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт". Новости.
08.00 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
08.55 Футбол. Чемпионат Англии. КПР —"Астон Вилла".
10.45 "Время футбола".
11.25 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Амур" (Хабаровск).
13.20 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Шахтер" (Солигорск) — "Динамо" (Минск).
15.05 Бои без правил.
18.25 Хоккей. Чемпионат Беларуси. "Юность" (Минск) — "Динамо" (Молодечно).
20.40 "Спорт-кадр".
21.10 Теннис.
23.50 Футбол. Чемпионат Англии. "Сандерленд" — "Арсенал".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Фазенда".
11.50 "Модный приговор".
13.10 "Мужское/Женское".
14.10 "Наедине со всеми".
15.10, 16.15 "Время покажет".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 **"Зайцев + 1"**. Сериал.
19.15 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 **"Дом с лилиями"**. Сериал.
23.05 **"Кориолан"**. Худ.фильм.
01.15 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "В октябре 44-го. Освобождение Украины". Док.фильм.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.50 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 23.40 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Последнее дело майора Пронина".
16.40 "Факты".
17.15 "Вся Россия".
17.50 **"Сердце звезды"**. Сериал.
18.50 **"Пока станица спит"**. Сериал.
20.50 **"Каменская"**. Сериал.
21.50, 23.50 **"Уйти, чтобы вернуться"**. Сериал.
00.40 "Мы родом из мультиков".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "До суда".
09.05, 10.20 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.30, 17.25 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Очная ставка".
17.55 "Говорим и показываем".
20.00 **"Карпов. Сезон третий"**. Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
23.00 **"Братаны"**. Сериал.
00.40 **"Проснемся вместе?"**. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 13.50, 20.15 "Поющие города". Дневник.
09.05 "Неделя спорта".
09.35 "Такова судьба".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 **"Не ври мне!"**. Сериал.
13.55 "Поющие города". Кастинг-шоу". Гомельская область.
15.35 "Тотальная распродажа".
16.50 **"Следаки"**. Сериал.
18.30 "Четыре свадьбы".
20.00 "Столичные подробности".
20.20 **"Безумно влюбленный"**. Худ.фильм.

Мир

06.00 "180 минут".
08.45, 00.40 "Общий интерес".
09.10, 01.05 **"Алешкина любовь"**. Худ.фильм.
10.30 **"Путь домой"**. Худ.фильм.
12.10 "В мире красоты".
13.00, 16.00, 19.00 "Новости".
13.20 **"Отблески"**. Сериал.
15.10, 02.30 "Тайные знаки".
16.20, 23.40 "Слово за слово".
17.10 **"Ненависть"**. Сериал.
19.20, 03.25 **"Александровский сад"**. Сериал.
22.00 **"Маша"**. Худ.фильм.
00.30 "Новости. Главная тема".

Польскі спадарожнікавы канал

07.00, 08.00, 08.55, 12.55, 13.55, 14.50, 00.05, 01.00, 01.55 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.25, 13.25 "Людскія справы".
08.30, 14.25, 21.00, 01.30 "Аб'ектыў".
10.25, 16.20 "Асабісты капітал".
10.45 "Зоры не спяць".
11.20 **"Хітрыкі"**. Маст.фільм.
16.40 "Эксперт".
17.10 **"Час гонару"**. Серыял.
18.00 "Відзьмо-невідзьмо".
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 "Навіны".
18.40, 20.10 "Агляд медыяў".
18.45 "Каментарый эксперта".
18.50 "Суб'ектыў".
19.00, 00.35 "Рэпартэр".
19.35 "Свет".
19.50 "Агляд падзей культуры".
20.15, 20.35 "Гарачы каментарый".
20.50 "Сальда".
21.25 "Размова".
21.45, 03.20 "Два на два".
22.20, 03.50 "Без рэтушы: "Анёлы". Пошукі будучь працягвацца". Рэпартаж.
22.35 "Украіна. Пункт адліку". Дак.фільм.

СРЕДА, 29 ОКТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.40 "Новости".
07.05, 08.05 "Новости экономики".
07.10, 08.10, 19.40, 00.00 "Зона Х".
09.10, 21.45 **"След"**. Сериал.
11.00, 13.00, 16.00 "90 секунд".
11.05, 20.00 **"Долгий путь домой"**. Сериал.
12.10, 16.35 "Семейные мелодрамы-2".
13.05 "День в большом городе".
14.00 **"Такая обычная жизнь"**. Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25, 01.10 **"Все сначала"**. Сериал.
17.30 "Белорусское времечко".
19.20, 00.20 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
23.45 "Актуальное интервью".
01.00 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.35 "Тэлебарометр".
09.05, 16.45 **"Сашка"**. Сериал.
10.10 "Белорусская кухня".
10.45, 22.50 **"Кулинар-2"**. Сериал.
11.55, 21.40 **"Виртуозы"**. Сериал.
13.00 "Выше крыши".
13.35, 18.50 **"Универ"**. Сериал.
15.50 "Репортер".
17.50, 23.55 **"Такси"**. Сериал.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "Спортлото 5 из 36".
21.30 "КЕНО".
23.50 "Хочу в телевизор!".
00.25 "Хали-гали". Скетч-шоу.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.50, 19.15, 00.30 "Калейдаскоп".
08.15, 09.55, 19.35, 21.10, 22.50 **"Падлетак"**. Серыял.
09.30, 17.10, 22.25 "Дыяблог".
12.25, 00.05 "Свята далёкай зоркі".
13.05 "Музей Вялікай Айчыннай вайны". Дак.фільм.
14.05 "Наперад у мінулае".
14.30 "Камертон".
14.55 "Навукаманія".
15.30 Мультфільмы.
16.20 **"Выкрасці Бельмандо"**. Серыял.
17.35 "Славянскі базар у Віцебску-2011".
20.45 "Калыханка".

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт". Новости.
08.00 Гандбол.
09.35 Хоккей. Чемпионат Беларуси. "Юность" (Минск) — "Динамо" (Молодечно).
11.25 "Козел про футбол".
11.40 Гандбол. ЧМ-2015. Мужчины. Беларусь — Черногория.
13.05, 14.20 Водное поло.
15.30 Футбол. Лига Европы УЕФА. Обзор тура.
16.25, 21.10 Гандбол. ЧЕ-2016. Мужчины. Беларусь — Босния и Герцеговина.
18.20 "Спорт-кадр".
18.55 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Адмирал" (Владивосток).
22.40 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. БАТЭ (Борисов) — "Шахтер" (Донецк).

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Фазенда".
11.50 "Модный приговор".
13.10 "Мужское/Женское".
14.10 "Наедине со всеми".
15.10, 16.15 "Время покажет".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 **"Зайцев + 1"**. Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 **"Дом с лилиями"**. Сериал.
23.10 "Легенды Live".
23.50 "Вечерний Ургант".
00.30 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Евгений Примаков. 85". Док.фильм.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.50 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 23.40 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Невидимая власть микробов".
16.40 "Факты".
17.15 "Живое дерево ремесел".
17.50 **"Сердце звезды"**. Сериал.
18.50 **"Пока станица спит"**.
20.50 **"Каменская"**. Сериал.
21.50, 23.50 **"Уйти, чтобы вернуться"**. Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "До суда".
09.10, 10.20 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.30, 17.25 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Очная ставка".
17.55 "Говорим и показываем".
20.00 **"Карпов. Сезон третий"**. Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
23.00 **"Братаны"**. Сериал.
00.40 **"Проснемся вместе?"**. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 13.50, 20.15 "Поющие города". Дневник.
09.05 "Минск и минчане".
09.35 "Центральный регион".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 **"Не ври мне!"**. Сериал.
13.55 **"Безумно влюбленный"**. Худ.фильм.
15.45 "Тотальная распродажа".
16.50 **"Следаки"**. Сериал.
18.30 "Четыре свадьбы".
20.00 "Столичные подробности".
20.20 **"Время радости"**. Худ.фильм.
22.10 "Смотреть всем!".
23.00 "Секретные территории".
00.00 "Добро пожаловать".
00.20 **"Эхо из прошлого"**. Сериал.

Мир

06.00 "180 минут".
08.45, 00.40 "Сделано в СССР".
09.10, 01.05 **"За кем замужем певица"**. Худ.фильм.
10.30 **"Маша"**. Худ.фильм.
12.10, 02.30 "В мире еды".
13.00, 16.00, 19.00 "Новости".
13.20 **"Отблески"**. Сериал.
16.20, 23.40 "Слово за слово".
17.10 **"Ненависть"**. Сериал.
19.20, 03.20 **"Александровский сад"**. Сериал.
21.50 **"Аврора"**. Худ.фильм.
00.30 "Новости. Главная тема".

Польскі спадарожнікавы канал

07.00, 07.55, 08.50, 12.30, 13.30, 14.25, 23.45, 00.50, 01.45 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.25, 13.00 "Рэпартэр".
08.25, 14.00, 21.00, 01.20 "Аб'ектыў".
10.10, 15.45 "Два на два".
10.45, 16.20 "Без рэтушы: "Анёлы". Пошукі будучь працягвацца". Рэпартаж.
11.00 **"Ранча"**. Серыял.
11.50, 17.15 "Беларусы ў Польшчы".
12.05, 17.30 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
16.35 "Царква на мяжы". Рэпартаж.
17.00, 19.15, 00.35 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
17.55 "Зоры не спяць".
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 "Навіны".
18.40, 20.10 "Агляд медыяў".
18.45 "Каментарый эксперта".
18.50 "Стыль".
18.55, 00.15 "Асабісты капітал".
19.35 "Свет".
19.50 "Агляд падзей культуры".
20.15, 20.35 "Гарачы каментарый".
20.50 "Сальда".
21.25 "Размова".
21.45, 03.05 "Маю права".
22.05, 03.30 "Чорным па белым".
22.35 **"Лонданцы-2"**. Серыял.
23.20 "Эксперт".

ЧЕТВЕРГ, 30 ОКТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.50 "Новости".
07.05, 08.05 "Новости экономики".
07.10, 08.10, 19.40, 00.15 "Зона Х".
09.10, 21.45 **"След"**. Сериал.
11.00, 13.00, 16.00 "90 секунд".
11.05, 20.00 **"Долгий путь домой"**. Сериал.
12.10, 16.35 "Семейные мелодрамы-2".
13.05 "День в большом городе".
14.00 **"Такая обычная жизнь"**. Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25, 01.20 **"Все сначала"**. Сериал.
17.30 "Белорусское времечко".
19.20, 00.35 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
23.40 "Вечер трудного дня".
01.10 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 **"Сашка"**. Сериал.
10.10 "Белорусская кухня".
10.45, 22.45 **"Кулинар-2"**. Сериал.
11.55, 21.35 **"Виртуозы"**. Сериал.
13.15 "Кипяток".
13.35, 18.50 **"Универ"**. Сериал.
15.50 "Перезагрузка".
17.50, 23.55 **"Такси"**. Сериал.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
00.25 "Хали-гали".

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.50, 18.45, 00.30 "Калейдаскоп".
08.15, 09.50 **"Падлетак"**. Серыял.
09.25, 23.40 "СССР — музыка пад забаронай".
12.20, 00.05 "Свята далёкай зоркі".
13.00 Канцэрт Дзяржаўнага ансамбля танца Беларусі пад кіраўніцтвам народнага артыста Беларусі Валянціна Дудкевіча і Нацыянальнага акадэмічнага народнага хору Беларусі імя Г.І. Цітовіча.
14.20 "Наперад у мінулае".
14.45 **"Гармонік"**. Маст.фільм.
15.45 "Спадчыннае".
16.00 Мультфільмы.
16.45 **"Выкрасці Бельмандо"**. Серыял.
17.35 "Аэўрая адысея".
18.05 "Подых струн".
19.15 **"Вірынея"**. Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.10 **"Крэйцарава саната"**. Маст.фільм.

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт". Новости.
08.00, 13.25 Теннис. Турнир ВТА. Итоговый турнир. Полуфинал.
10.05, 17.25 Хоккей. КХЛ.
12.00 Гандбол.ЧЕ-2016. Мужчины. Беларусь — Босния и Герцеговина.
15.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. ПСЖ (Франция) — "Барселона" (Испания).
19.20 Футбол. Лига Европы УЕФА. "Динамо" (Минск) — "Генгам" (Франция).
21.15 "Овертайм".
21.45 Футбол. Лига Европы УЕФА. Обзор тура.
21.40 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Гомель" — "Динамо" (Минск).

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Фазенда".
11.50 "Модный приговор".
13.10 "Мужское/Женское".
14.10 "Наедине со всеми".
15.10, 16.15 "Время покажет".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 **"Зайцев + 1"**. Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 **"Дом с лилиями"**. Сериал.
23.15 "Еда, дорога, рок-н-ролл".
00.05 **"Счастливы вместе"**. Худ.фильм.
01.45 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Загадки цивилизации. Русская версия".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.50 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 23.40 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Русская Ривьера".
16.40 "Факты".
17.15 "Моя планета".
17.50 **"Сердце звезды"**. Сериал.
18.50 **"Пока станица спит"**. Сериал.
20.50 **"Каменская"**. Сериал.
21.50 **"Уйти, чтобы вернуться"**. Сериал.
23.50 "Вечер с Владимиром Соловьевым".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "До суда".
09.10, 10.20 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.30, 17.25 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Очная ставка".
17.55 "Говорим и показываем".
20.00 **"Карпов. Сезон третий"**. Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
23.00 **"Братаны"**. Сериал.
00.40 **"Проснемся вместе?"**. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 13.50, 20.15 "Поющие города". Дневник.
09.05 "Приключения дилетанта".
09.40 "Дальние родственники".
10.05 "Добро пожаловать".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 **"Не ври мне!"**. Сериал.
13.55 **"Время радости"**. Худ.фильм.
15.40 "Тотальная распродажа".
16.50 **"Следаки"**. Сериал.
18.30 "Четыре свадьбы".
20.00 "Столичные подробности".
20.20 **"Разрушитель"**. Худ.фильм.
23.00 "Анна Чапман и ее мужчины".
00.00 "Автопанорама".
00.20 "Великие тайны океана".

Мир

06.00 "180 минут".
08.45 "Диаспоры".
09.10, 01.05 **"Трижды о любви"**. Худ.фильм.
10.40 **"Аврора"**. Худ.фильм.
12.35, 02.40 "Тайные знаки". Док.сериал.
13.00, 16.00, 19.00 "Новости".
13.20 **"Отблески"**. Сериал.
16.20, 23.40 "Слово за слово".
17.10 **"Ненависть"**. Сериал.
19.20, 03.10 **"Александровский сад"**. Сериал.
22.00 **"Дочь банкира"**. Худ.фильм.
00.30 "Новости. Главная тема".
00.40 "Преступление и наказание".

Польскі спадарожнікавы канал

07.00, 08.00, 08.50, 12.30, 13.30, 14.20, 00.05, 01.05, 01.55 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.25, 12.55 "Асабісты капітал".
07.45, 11.50, 13.20 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
08.30, 14.00, 21.00, 01.35 "Аб'ектыў".
10.15, 15.45 "Маю права".
10.35, 16.10 "Чорным па белым".
11.05, 17.25 **"Лонданцы-2"**. Серыял.
12.00 "Царква на мяжы". Рэпартаж.
16.35 **"Ранча"**. Серыял.
18.10 "Без рэтушы: "Анёлы". Пошукі будучь працягвацца". Рэпартаж.
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 "Навіны".
18.40, 20.10 "Агляд медыяў".
18.45 "Каментарый эксперта".
18.50 "Профіль пакалення".
18.55, 00.35 "Два на два".
19.35 "Свет".
19.50 "Агляд падзей культуры".
20.15, 20.35 "Гарачы каментарый".
20.50 "Сальда".
21.25 "Размова".
21.45, 03.20 "Рэпартэр".
22.15, 03.50 "Відзьмо-невідзьмо".
22.40 "Пашпарт для беларуса". Дак.фільм.
23.10 "Праз прыцэл і аб'ектыў". Дак.фільм.

ПЯТНИЦА, 31 ОКТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Новости экономики".
07.10, 08.10, 19.20 "Зона Х".
09.10 "След". Сериал.
11.00, 13.00, 16.00 "90 секунд".
11.05, 19.55 "Долгий путь домой". Сериал.
12.10, 16.30 "Семейные мелодрамы-2".
13.05 "День в большом городе".
14.00 "Такая обычная жизнь". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25, 00.50 "Все сначала". Сериал.
17.20 "Terra incognita. Беларусь неизвестная".
17.55 "Наши".
18.10 "Большой репортаж".
21.00 "Панорама".
21.45 "Призрачный гонщик". Худ.фильм.
23.50 "Беларусь в развитии".
00.35 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 16.45 "Сашка". Сериал.
10.10 "Копейка в копейку".
10.45 "Кулинар-2". Сериал.
11.50 "Виртуозы". Сериал.
12.55 "Кипяток".
13.15 "Я хочу это увидеть!".
13.55 "Универ". Сериал.
16.10 "Вот это да!".
17.55 "Такси". Сериал.
19.00 "Сумерки. Сага. Рассвет: часть 2". Худ.фильм.
21.00 "На природе".
21.25 "КЕНО".
21.30 "Битва экстрасенсов".
23.05 "Репортер".
00.00 "Идентичность". Худ.фильм.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 13.15, 18.55, 23.40 "Калейдаскоп".
08.15 "Вірынея". Маст.фільм.
09.55 "Навукаманія".
10.25 "Крэйцарава саната". Маст.фільм.
12.55 "Персона".
13.30 "Аўтограф".
13.55 "За цьмянай даллю лошыцкіх алей".
14.05 "У цішы празрыстай цуд сустрэць магчыма".
14.25 "Музей Вялікай Айчыннай вайны".
15.25 Мультфільмы.
16.20 "Выкрасці Бельмандо". Серыял.
17.10 "Выкрасці Бельмандо". **Фільм аб фільме.**
17.55 "Подых струн".
19.15 "Маабіцкі сшытак". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.00 "Эпоха цнатлівасці". Маст.фільм.
23.10 "Камертон".

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт". Новости.
08.00 "Овертайм".
08.30 Хоккей. КХЛ. "Трактор" (Челябинск) — "Динамо" (Минск).
10.25 Теннис. Турнир ВТА. Пекин.
12.30 Баскетбол. Чемпионат мира.
14.10 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
14.40 "Фактор силы".
15.10, 20.45 Футбол. Чемпионат Беларуси.
17.20 Гандбол. БГК им.Мешкова (Беларусь) — "Металург" (Македония).
18.55 Баскетбол. Единая лига ВТБ.
22.35 "Mix Fight. Новые горизонты".
23.20 Европейский покерный тур.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Фазенда".
11.50 "Модный приговор".
13.10 "Мужское/Женское".
14.10 "Учиться жить".
14.40 "Время покажет".
16.15 "Зимний вечер в Гаграх". Худ.фильм.
18.20 "Жди меня. Беларусь".
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Время".
21.05 "Черно-белое".
22.10 "Голос".
00.15 "Вечерний Минск".
01.20 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Секретные материалы: ключи от долголетия".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.50 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 23.50 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.30 "Родовое проклятие Ганди".
16.30 "Факты".
17.15 "Вся Россия".
17.50 "Сердце звезды". Сериал.
18.50 "Пока станица спит". Сериал.
21.00 "Каменская". Сериал.
22.00, 00.00 "Уйти, чтобы вернуться". Сериал.
00.50 "Специальный корреспондент".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "До суда".
09.10, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.30, 17.25 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Очная ставка".
17.55 "Говорим и показываем".
19.50 "Раскаленный периметр". Худ.фильм.
23.30 "Проснемся вместе?". Сериал.
00.20 "Карпов. Финал".

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 13.50, 20.15 "Поющие города".
09.05 "Здравствуйте, доктор!".
09.40 "Дальние родственники".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 "Не ври мне!". Сериал.
13.55 "Разрушитель". Худ.фильм.
16.00 "Дорогая передача".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.35 "Такова судьба".
20.00 "Столичные подробности".
20.20 "КВН".
22.05 "Смотреть всем!"
23.00 "На том же месте в тот же час".
00.15 "Большая игра".
01.00 "Убить Боно". Худ.фильм.

Мир

06.00 "180 минут".
08.45 "Добро пожаловать".
09.10, 02.40 "Вас вызывает Таймыр". Худ.фильм.
10.35 "Дочь баяниста". Худ.фильм.
12.10 "В мире еды". Док.сериал.
13.00, 16.00, 19.00 "Новости".
13.20 "Отблески". Сериал.
16.20 "Преступление и наказание".
16.45 "Секретные материалы".
17.10 "Ненависть". Сериал.
19.20 "Последняя репродукция". Худ.фильм.
23.00 "Еще не вместе".
23.35 "Пуля-дура. Изумрудное дело агента". Сериал.
04.10 "Приключения Македонской".
04.25 "Девушка с характером". Худ.фильм.

Польскі спадарожнікавы канал

07.00, 07.55, 09.45, 12.35, 13.35, 15.20, 00.35, 01.35, 02.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.25, 13.05 "Два на два".
08.25, 13.55, 21.00, 02.05 "Аб'ектыў".
10.15, 15.55 "Рэпартэр".
10.40 "Відзьмо-невідзьмо".
11.10 "Невядомая Беларусь: "Пашпарт для беларуса". Дак.фільм.
11.40, 17.00 "Праз прыцэл і аб'ектыў". Дак.фільм.
16.20 "Усё наша жыццё — соц-арт". Дак.фільм.
18.00 "Чорным па белым".
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 "Навіны".
18.40, 20.10 "Агляд медыяў".
18.45 "Каментарый эксперта".
18.55, 01.00 "Маю права".
19.15, 01.20 "Моўнік".
19.35 "Свет".
19.50 "Агляд падзей культуры".
20.15, 20.35 "Гарачы каментарый".
20.50 "Дэвайс".
21.25 "Размова".
21.45, 03.50 "ПраСвет".
22.20 "Я люблю дэмакратыю. Нарвегія". Дак.фільм.
23.15 "Усе святыя". Маст.фільм.

НЕ ПРОПУСТИТЕ!

«Туровская осень» в Могилеве

Памяти режиссера Виктора Турова

*Традиционная кинонеделя "Туровская осень" пройдет в Могилеве с 25 по 31 октября. В кинотеатре "Родина" покажут фильмы-юбиляры легендарного белорусского режиссера и сценариста, народного артиста и заслуженного деятеля культуры Беларуси **Виктора Турова**, чье имя внесено в число 50 лучших режиссеров за всю историю кинематографа.*

Программа кинонедели "Туровская осень":

25 октября — "Точка отсчета" (1979 г.)
26 октября — "Шляхтич Завальня" (1994 г.)
27 октября — "Высокая кровь" (1989 г.)
28 октября — "Меньший среди братьев" (1984 г.)
29 октября — "Время ее сыновей" (1974 г.)
30 октября — "Сыновья уходят в бой" (1969 г.)
31 октября — "Через кладбище" (1964 г.). Эту ленту Виктора Турова решением ЮНЕСКО в 1994 году внесли в список 100 лучших фильмов мира.

СУББОТА, 1 НОЯБРЯ

Беларусь 1

06.45 "Існасць".
07.10 "Я тебя обожаю...". Худ.фильм.
08.50 Слово Митрополита Павла на Димитриевскую родительскую субботу.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Клуб редакторов".
09.45, 23.35 "Сваты-6". Сериал.
10.55 "О еде!".
11.25 "Кулинарная дипломатия".
12.10 "История ремонта".
12.50 "Здоровье".
13.30 "БеларусьLIFE".
13.55 "Звездная жизнь".
15.15 "Новости региона".
15.30 "Беларусь в развитии".
16.05, 00.55 "Большая разница".
17.10 "Бабушка на сносях". Худ.фильм.
21.00 "Панорама".
21.40 "Белое платье". Худ.фильм.
00.45 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Королевство кривых зеркал". Худ.фильм.
08.25 "Клуб Винкс. Школа волшебниц". Мультсериал.
09.40 "Белорусская кухня".
10.15, 21.10 "Тэлебарометр".
10.20 "Копейка в копейку".
11.00, 21.30 "Универ. Новая общага". Сериал.
12.30 "Битва экстрасенсов".
14.05 "Вот это да!".
14.40 "Баффи — истребительница вампиров". Сериал.
17.15 "Comedy Woman".
18.20 "Икра".
19.15 "Ваше лото".
19.55 "Пятерочка".
20.05 "Встреча с...".
20.40 "Кипяток".
21.00 "КЕНО".
21.15 "На природе".
23.05 "Как жениться и остаться холостым". Худ.фильм.
00.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.

Беларусь 3

08.00, 13.10, 17.20, 00.05 "Калейдаскоп".
08.15, 13.25, 17.35 "Размовы пра духоўнае".
08.25 "Маабіцкі сшытак". Маст.фільм.
09.50 "Камертон".
10.25 "Легенды кіно".
10.35 "Мяне клічуць Арлекіна". Маст.фільм.
12.40 "Размаўляем па-беларуску". Тэлевіктарына.
13.35 "Вышэй за Радугу". Маст.фільм.
16.05 "Правадыр Белае Пяро". Маст.фільм.
17.45 "Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Рэспублікі Беларусь".
18.10 "Дыяблог. P.S.".
18.40 Мультфільмы.
19.00 "Робін з Шэрвуда". Серыял.
20.45 "Калыханка".
21.10 "Бэкет". Маст.фільм.
23.30 "Разам з ім".

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт".
08.00 "Фактор силы".
08.25 "Mix Fight. Новые горизонты".
09.10 Футбол. Чемпионат Беларуси.
10.55 Баскетбол. Единая Лига ВТБ.
12.30 Европейский покерный тур.
13.25 Теннис. Турнир ВТА. Итоговый турнир. Финал.
15.30 Гандбол. Чемпионат Европы-2016. Мужчины. Беларусь — Босния и Герцеговина.
16.55 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Сибирь" (Новосибирская обл.).
19.10, 21.05, 23.00 Футбол. Чемпионат Англии.

ОНТ

07.00 "Субботнее утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 "Смешарики. Новые приключения".
09.20 "Здоровье".
10.25 "Смак".
11.05 "Идеальный ремонт".
12.05 "Умницы и умники".
12.50 "Родителей в школу!".
13.45 "В наше время".
15.15 "Рассмеши комика".
16.15, 21.00 "Новости спорта".
16.20 "Большие гонки".
17.50 "100 миллионов".
18.45 "Сегодня вечером".
21.05 "Хочу к Меладзе".
23.05 "Что? Где? Когда?" в Беларуси".
00.30 "Значит, война!". Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Пока не выпал снег...". Худ.фильм.
08.35 "Букет". Худ.фильм.
10.25 "Маша и медведь". Мультфильм.
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.10 "Субботник".
11.50 "Планета собак".
12.20 "Полынь — трава окаянная". Худ.фильм.
14.15 "Море по колено". Сериал.
16.05 "Путь домой".
16.40 "Моя планета".
17.10 "Субботний вечер".
19.00 "Картина мира".
19.55 "Погода на неделю".
20.45 "Битва за соль. Всемирная история".
21.45 "Деревенщина". Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.10 "Телохранитель". Худ.фильм.
06.55, 08.20 "Дорожный патруль". Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00 "Сегодня".
08.50 "Врачебные тайны плюс".
09.25 "Дело вкуса".
10.20 "Главная дорога".
10.55 "Кулинарный поединок".
11.55 "Квартирный вопрос".
13.25 "ДНК".
14.20 "Я худею".
15.25 "Поедем, поедим!".
16.20 "Очная ставка".
17.05 "Контрольный звонок".
18.00 "Следствие вели...".
19.00 "Центральное телевидение".
20.05 "Новые русские сенсации".
21.10 "Кома". Худ.фильм.
23.05 "Список Норкина".
23.55 "Жизнь как песня. Сергей Челобанов".

СТВ

06.05 "Студенты-2". Сериал.
06.55 "Глаз шторма". Худ.фильм.
09.00, 13.40, 20.10 "Поющие города".
09.05 "Чистая работа".
10.00 "Другая страна".
10.55 "Это мой дом".
11.30 "Минск и минчане".
12.05 "Приключения дилетанта".
12.40 "Секретные территории".
13.45 "Судьба резидента". Худ.фильм.
15.25 "Военная тайна".
16.30, 19.30 "24 часа".
16.45 "Наше дело".
17.00 "Большой город".
17.35 "Странное дело".
18.25 "Умнее не придумаешь".
20.00 "СТВ-спорт".
22.00 "Великие тайны".
23.00 "Звездный ринг. Битва хитов".
00.15 "Федеральная защита". Худ.фильм.
01.45 "Смотреть всем!".

Мир

06.00, 08.35 Мультфильмы.
07.45 "Земля и небо".
08.10 "Союзники".
09.15 "Экспериментаторы".
09.30 "Ой, мамочки".
10.00, 16.00 "Новости".
10.15 "Любимые актеры".
10.45 "Гардемарины, вперед!". Худ.фильм.
16.15 "Что сказал покойник". Сериал.
20.35 "Убить дрозда". Сериал.
00.05 "Игра в четыре руки". Худ.фильм.
01.45 "Пуля-дура. Изумрудное дело агента". Сериал.
05.00 "В мире еды".

Польскі спадарожнікавы канал

07.00, 08.00, 08.55 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.25 "Маю права".
07.45, 16.35 "Моўнік".
08.30, 21.00, 00.35 "Аб'ектыў".
10.15, 14.45, 00.45 "ПраСвет".
10.50 "Букаландыя". Мультсерыял.
11.20 "Казкі для дзетак".
11.35 "Лонданцы-2". Серыял.
12.20 "Час гонару". Серыял.
13.10 "Без рэтушы": "Анёлы". Пошукі будуць працягвацца". Рэпартаж.
13.25 "Два на два".
13.55 "МакраФон. Канцэрт "AB-BA-аркестра". Ч.2.
14.20 "Асабісты капітал".
15.20 "Усе святыя". Маст.фільм.
16.50 "Рэпартэр".
17.15 "Над Нёмнам".
17.30 "Праз прыцэл і аб'ектыў". Дак.фільм.
18.25 "Mad Men. Утрапёныя-2". Серыял.
19.15 "Я люблю дэмакратыю. Нарвегія". Дак.фільм.
20.10 "Форум".
21.10 "Зона "Свабоды".
21.45 "Ясмін ". Маст.фільм.
23.35 "Відзьмо-невідзьмо".
00.00 "Зоры не спяць".

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

27 кастрычніка — 2 лістапада

МІНСК Канцэрты

БЕЛДЗЯРЖФІЛАРМОНІЯ

Вялікая зала

28 — Віртуозы цымбал: ***Міхаіл Лявончык*** і ***Аляксандра Дзенісеня***. Нацыянальны акадэмічны народны аркестр Беларусі імя І.Жыновіча. Мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор — народны артыст Беларусі, прафесар ***Міхаіл Казінец***.

1 — Легендарны гітарыст ***Лары Кор'ел*** упершыню ў Мінску!

2 — Абанемент №1 "Іграем з аркестрам". Салісты — навучэнцы Рэспубліканскай музычнай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі.

Малая зала

28 — "Парыжскія пастаралі": камерная музыка французскіх кампазітараў.

31 — "Пад покрывам Божай Маці": аўтарскі канцэрт кампазітара ***Ганны Казловай***.

2 — Музычна-казачная праграма для дзяцей "Чароўны край".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 2 НОЯБРЯ

Беларусь 1

07.10 "Старики-разбойники". Худ.фильм.
08.50 Слово Митрополита Тадеуша Кондрусевича на День памяти всех святых и умерших родственников.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Арсенал".
09.40, 00.15 "Сваты-6". Сериал.
10.50 "О еде!".
11.25 "XXL WOMAN TV".
12.10 "Новости. Центральный регион".
12.35 "Зона Х".
13.05 "Тайны следствия".
13.40 "Коробка передач".
14.15 "Чтобы все так geely!".
14.50, 22.15 "Большое телевидение".
15.15 "Твой город".
15.30 "Вокруг планеты".
16.20 "Большой репортаж".
16.55 "Я могу!".
17.15 "Я рядом". Худ.фильм.
21.00 "Главный эфир".
21.55 "Навіны надвор'я".
22.25 "Я тебя обожаю...". Худ.фильм.

Беларусь 2

07.05 "Выше крыши".
07.35 "Как жениться и остаться холостым". Худ.фильм.
09.10 "Клуб Винкс. Школа волшебниц". Мультсериал.
10.20 "Мозговой штурм".
11.00, 20.25 "Тэлебарометр".
11.10, 21.30 "Универ. Новая общага". Сериал.
12.20 "Турист".
13.05 "Умник". Худ.фильм.
15.05 "Перезагрузка".
15.50 "Сумерки. Сага. Рассвет: часть 2". Худ.фильм.
17.55 "Comedy Баттл. Без границ".
19.15 "Суперлото".
20.05 "Кипяток".
21.00 "Спортлото 5 из 36".
21.05 "КЕНО".
21.15 "На природе".
22.40 "Идентичность". Худ.фильм.
00.15 "Встреча с...".

Беларусь 3

08.00, 12.10, 15.00, 00.50 "Калейдаскоп".
08.15, 12.25, 15.15 "Размовы пра духоўнае".
08.25 "Робін з Шэрвуда". Серыял.
10.15 "Подых струн".
10.55 "Наперад у мінулае".
11.20 "Сто песень для Беларусі".
12.35 "Навукаманія".
13.05 "Разам з ім".
13.35 "Калі нараджаўся новы свет...".
14.15 С.Рахманінаў. Канцэрт для фартэпіяна з аркестрам №3 рэ-мінор.
15.25 "Старыя казкі".
15.50 "Незвычайныя прыгоды Дзяніса Караблёва". Маст.фільм.
18.00, 22.35 "Культпрасвет".
18.30 "Эпоха цнатлівасці". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.10 IX Міжнародны фестываль Юрыя Башмета. Літоўскі камерны аркестр.
23.10 "Рычард". Спектакль тэатра "Вольная сцэна".

Беларусь 5

07.00 "PRO спорт". Новости.
08.00 Футбол. Чемпионат Англии. "Арсенал" — "Бернли".
09.55, 16.55 Хоккей. КХЛ.
11.45, 13.40 Футбол. Чемпионат Англии.
15.30 Гандбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.
16.00 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
16.30 "Овертайм". КХЛ.
19.25 Гандбол. Чемпионат Европы-2016. Мужчины. Литва — Беларусь.
20.50 Футбол. Чемпионат Англии. "Манчестер Сити" — "Манчестер Юнайтед".
22.50 Футбол. Чемпионат Англии. "Астон Вилла" — "Тоттенхэм".

ОНТ

07.00 "Воскресное утро".
08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".
09.05 "Воскресная проповедь".
09.20 "Смешарики. ПИН-код".
09.35 "Непутевые заметки".
09.55 "Пока все дома".
10.40 "Фазенда".
11.10 "ТВ-такси".
11.35 "Гении и злодеи".
12.10 "Брэйн-ринг".
13.15 "Теория заговора".
14.15 "Я люблю Беларусь".
15.25, 16.20 "ДОстояние РЕспублики".
16.15 "Новости спорта".
17.50 "Клуб веселых и находчивых".
20.00 "Контуры".
21.05 "Ледниковый период".
23.45 "Курьер из "Рая". Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Комната смеха".
07.45 "Поездка через город". Худ.фильм.
09.00 "Любовь из пробирки". Худ.фильм.
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.15 "Сам себе режиссер".
12.10 "Смехопанорама".
12.40 "Утренняя почта".
13.20 "В мире животных".
14.15 "Ха!". Маленькие комедии.
14.35 "Любви целительная сила". Худ.фильм.
16.20 "Ожерелье". Худ.фильм.
18.15 "Смеяться разрешается".
21.55 "Воскресный вечер".
23.45 "Шесть соток счастья". Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.05 "Телохранитель". Худ.фильм.
06.55, 08.20 "Дорожный патруль". Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
08.50 "Медицинские тайны".
09.25 "Едим дома!".
10.20 "Первая передача".
11.05 "Чудо техники".
11.50 "Дачный ответ".
13.15 "Дело темное". Худ.фильм.
14.05 "Специальное задание". Худ.фильм.
15.50, 16.20 "Морские дьяволы. Смерч". Сериал.
17.55 "Чрезвычайное происшествие". Обзор за неделю".
20.10 "Ты не поверишь!".
21.15 "Розыск". Сериал.
20.40 "Ягуар". Худ.фильм.
22.40 "Трое негодяев в скрытой крепости". Худ фильм.
01.00 "Великие тайны".

СТВ

06.05 "Студенты-2". Сериал.
07.40, 17.45 "Автопанорама".
08.10 "Фанфан-тюльпан". Худ.фильм.
10.00 "Большой завтрак".
10.40 "Территория заблуждений".
12.30 "Здравствуйте, доктор!".
13.05 "Анна Чапман и ее мужчины".
14.10 "Судьба резидента". Худ.фильм.
15.40 "Смотреть всем!".
16.00 "Центральный регион".
16.30 "24 часа".
16.50 Концерт Михаила Задорнова.
18.15 "На том же месте в тот же час".
19.30 "Неделя".

Мир

06.00 "Миллион вопросов о природе".
06.15 Мультфильмы.
09.05 "Знаем русский".
10.00, 16.00 "Новости".
10.15, 03.00 "Ты не одинок". Худ.фильм.
13.00 "Криш". Худ.фильм.
16.15 "Что сказал покойник". Сериал.
21.00 "Вместе".
22.00 "Тихие сосны". Худ.фильм.
23.35 "Убить дрозда". Сериал.

Польскі спадарожнікавы канал

07.00 "Аб'ектыў".
07.10 "ПраСвет".
07.45, 11.00 "Букаландыя". Мультсерыял.
08.15, 11.25 "Казкі для дзетак".
08.30 "Фітнес-шмітнес".
08.50 "Маю права".
09.10 "Два на два".
09.40 "Над Нёмнам".
09.55 "Рэпартэр".
10.25, 18.00 "Зона "Свабоды".
11.40 "Mad Men. Утрапёныя-2". Серыял.
12.30 "Час гонару". Серыял.
13.20 "Я люблю дэмакратыю. Нарвегія". Дак.фільм.
14.15 "Відзьмо-невідзьмо".
14.40 "Моўнік".
14.55 "Чорным па белым".
15.20 "Ясмін". Маст.фільм.
17.10 "Форум".
18.35 "Ранча". Серыял.
19.20 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
19.50 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
20.00 "Эксперт".
20.25 "Намібія. Генацыд Другога Рэйху". Дак.фільм.
21.20 "Кава і цыгарэты". Маст.фільм.
22.55 "Фальшываманетчыкі. Вяртанне "Зграі". Серыял.
23.40 "Царква на мяжы". Рэпартаж.

**Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск,
вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная:
тэл./факс
(017) 3286871.
Тэл. рэкламнага
аддзела:
(017) 3286609,
3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info**

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 14083

Падпісныя індэксы: 63222 — для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 — для прадпрыемстваў і арганізацый.

**Першы намеснік галоўнага рэдактара
Святлана Міхайлаўна
КАЛІНКІНА**

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 03.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 23.10.2014 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25420 экз. Заказ №4157.